

TBMM

(S. Sayısı: 745)

Askeri Tesislerin Güvenliği İleri Sürülerek Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin Boşaltılmasına İlişkin Uygulamalara Son Verilmesi Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 24/12/2010 Dağıtım Tarihli ve 23 Numaralı Kararına, İzmir Milletvekili Mehmet Vecdi Gönül ve Afyonkarahisar Milletvekili Veysel Eroğlu'nun İtirazları ve Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Raporu (5/5)

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dilekçe Komisyonu

Karar No.: 55

25/3/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece kara askerî yasak bölge sınırları içerisinde bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren dilekçelere ilişkin Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun (DKGK) 24/12/2010 dağıtım tarihli ve 23 numaralı kararına, İzmir Milletvekili M. Vecdi GÖNÜL ve Afyonkarahisar Milletvekili Prof. Dr. Veysel EROĞLU İçtüzüğün 119 uncu maddesine istinaden itiraz etmiştir.

DKGK'nın 23 numaralı kararı ve sayın milletvekillerinin itirazları, Komisyonumuzun 3/3/2011 tarihli ve 25/3/2011 tarihli toplantılarında değerlendirilmiştir. Yine anılan toplantılarda, İdarenin, şikayet konusu sorunun çözümüne ilişkin yaptığı işlemleri ve tutumu hakkında bilgi almak üzere Millî Savunma Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı temsilcilerinin bilgisine başvurulmuştur.

Sayın milletvekillerinin itiraz yazıları incelendiğinde, söz konusu itirazların İçtüzüğün 119/1 maddesi doğrultusunda süresi içerisinde ve usule uygun yapıldığı görülmekle birlikte, itiraza konu gerekçelerin, DKGK'nın 23 numaralı kararını gözden geçirmeyi gerektirecek, nakzedecek dayanaklardan yoksun olduğu görülmüştür.

Yine bahse konu 3/3/2011 tarihli toplantıda ilgili İdarelerin temsilcilerinin yaptığı açıklamalardan;

DKGK'nın, ilgili idareleri, başta Anayasanın orman köylüsünün korunmasını öngören 170 inci ve mülkiyet hakkını düzenleyen 35 inci maddesinin amir hükümleri olmak üzere yasal yükümlülüklerini yerine getirmeye davet eden, hukuka aykırı idari uygulamaların giderilmesi ve konuya ilişkin kamu görevlilerinin sorumluluklarının araştırılması talebini içeren 23 numaralı Kararına ilişkin muhatabı İdarelerde uygulama iradesinin yeterince oluşmadığı, İdari uygulamalarla mağdur durumda olan köylülerin sorunlarına çözüm olarak somut bir öneride bulunulmadığı anlaşılmıştır.

Keyfiyet, İttüzüğünün 119 uncu maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Yahya Akman</i>	<i>Faruk Koca</i>	<i>Mehmet Halit Demir</i>
Şanlıurfa	Ankara	Mardin
Üye	Üye	Üye
<i>Hayrettin Çakmak</i>	<i>Ahmet Öksüzkaya</i>	<i>Seracettin Karayağız</i>
Bursa	Kayseri	Muş
Üye	Üye	Üye
<i>Muharrem Varlı</i>	<i>Recep Taner</i>	<i>Fatma Kurtulan</i>
Adana	Aydın	Van

Not: Raporun ve idari makamlarca verilen cevapların ekleri Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğündeki dosyasındadır.

İZMİR MİLLETVEKİLİ MEHMET VECDİ GÖNÜL'ÜN İTİRAZI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ DİLEKÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

İLGİ: TBMM Dilekçe Kom.Bşk.lığının 24 Aralık 2010 tarihli, A.01.1.DİK.2585 sayılı ve “Karar Tebliği” konulu yazısı.

1. TBMM Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun “AKSAZ Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren dilekçelere ilişkin 22 Aralık 2010 tarihli kararı” İttüzüğün 119’uncu maddesi uyarınca 30 gün içinde itiraz edilebileceği belirtilerek ilgi ekinde gönderilmiş ve 29 Aralık 2010 tarihinde Bakanlığımız kayıtlarına girmiştir.

2. Yapılan inceleme sonucunda söz konusu karara itiraz etme gereği hasıl olmuştur. Konu hakkında daha sağlıklı bir değerlendirme yapılabilmesini temin bakımından, Aksaz Deniz Üssü ile ilgili genel bir açıklama ve deniz üssü ile askeri yasak bölgenin kuruluş safahatına dair kronolojik bir açıklama aşağıda sunulmuştur. Müteakiben dilekçe komisyonu genel kurulu kararının sonuç bölümündeki hükümler esas alınarak itiraz gerekçeleri arz edilmiştir.

3. Aksaz Deniz Üssü ile ilgili açıklayıcı genel bilgiler aşağıya çıkarılmıştır.

a. Ege ve Akdeniz’de ortaya çıkabilecek krizlere süratle reaksiyon göstermek ve deniz alaka ve menfaatlerimizi korumak maksadıyla Güneybatı Anadolu İleri Deniz Üssü Tesisi çalışmalarına 1975 yılında başlanılmıştır.

b. Muğla Aksaz, Karaağaç Koyları ile Aksaz Boğazı, Yılancık Ada bölgesinde müstahkem mevki niteliğinde kurulan ve bünyesinde muharip unsurları barındıran, önemli lojistik destek imkanlarına sahip stratejik öneme haiz bir askeri üstür. (EK-A)

c. Aksaz Deniz Üssü, Türk Deniz Kuvvetlerinin Güney Ege ve Doğu Akdeniz'deki en büyük gemi onarım tesislerine sahiptir.

ç. Aksaz Deniz Üssü, Türk Deniz Kuvvetlerinin bölgede seyir halindeki diğer gemilerine olduğu kadar, zaman zaman dost ve müttefik ülke gemileri ile NATO gemilerine de ikmal ve barınma imkanı sağlamakta, ayrıca yurdumuzu ilgilendiren NATO görevlerine de destek vermektedir.

d. Aksaz Deniz Üssü; ormanlık ve maki bitki örtüsüne sahiptir ve bu haliyle karadan keşif, gözetleme yapılmasına imkan sağlamaktadır. Coğrafi konumu itibarıyla kısmen korumalı olsa da; çevre arazinin ve bitki örtüsünün özellikleri dikkate alındığında, ülke savunmasında hayati önem taşıyan Aksaz Deniz Üssünde en üst seviyede ve üç boyutlu korunma ve güvenlik tedbirleri uygulanması gerekmektedir. Bu maksatla 1979 yılında alınan gizli Bakanlar Kurulu Kararı ile deniz üssü çevresinde 1'inci ve 2'nci derece askeri yasak bölgeler ihdas edilerek istihbarat faaliyetlerine karşı korunması sağlanmış ve fiziki güvenliği pekiştirilmiştir. (EK-B, EK-C)

e. Aksaz Deniz Üs Komutanlığı Karargahı; karayolu ile Marmaris İlçesine 12 km, Büyükkaraağaç Mahallesi 17 km mesafede, kuş uçuşu ile Marmaris İlçesine 9 km, Büyükkaraağaç Mahallesi 8 km mesafede yer almaktadır. Büyükkaraağaç Mahallesinin idari yönden bağlı bulunduğu Köyceğiz İlçesine mesafesi ise 39 km'dir. (EK-D, EK-E)

f. Aksaz Deniz Üssünde; amiral, subay, astsubay, memur, uzman erbaş, erbaş/er ve işçi olmak üzere çok sayıda personel daimi olarak görev yapmaktadır. Sürekli harbe hazır olmak, eğitim, hareket ve lojistik faaliyetlerini kesintisiz sürdürmek, muhtemel krizlere süratle reaksiyon göstermek ve disiplini muhafaza etmek maksadıyla, burada görev yapan muvazzaf personelin büyük kısmı aileleri ile beraber üs bölgesinde ikamet etmektedir.

g. Aksaz Deniz Üssünde kurulu bütün askeri tesisler 1'inci derece kara ve deniz askeri yasak bölgeler içinde tesis edilmiştir. Bölgede mevcut tek yerleşim yeri olan Muğla İli Köyceğiz İlçesine bağlı Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesi ise, 2'nci derece kara askeri yasak bölge içinde kalmaktadır. TBMM Dilekçe Komisyonunun yaptırdığı inceleme sonucunda, anılan mahallede halen 44 hanenin bulunduğu ve 123 vatandaşımızın ikamet ettiği tespit edilmiştir.

4. Deniz üssü ile askeri yasak bölgenin kuruluş safahatına dair kronolojik bilgiler aşağıya çıkarılmıştır.

a. Güneybatı Anadolu İleri Deniz Üssü Tesisi çalışmalarına Genelkurmay Başkanlığının talebi ve Başbakanlığın yazılı direktifi ile 1975 yılı Aralık ayında başlanmıştır. (EK-F)

b. 1976 yılı Ocak ayında Başbakan Yardımcılığı koordinasyonunda ve Bakanlar düzeyinde yapılan bir dizi toplantı sonucunda söz konusu deniz üssünün kurulacağı kesin yerin tespiti konusunda bazı seçenekler belirlenmiş, yer tespiti konusunda müşterek bir heyet teşkil edilerek yerinde inceleme yapılmasına karar verilmiştir. Bu heyetin yaptığı inceleme sonucunda düzenlenen rapora istinaden 3 Şubat 1976 tarihinde Başbakanlık'da yapılan toplantıda Deniz üssünün Aksaz- Karaağaç bölgesinde kurulması kararlaştırılmıştır. (EK-G) Deniz üssünün kesin yerinin tespitini müteakip, belirlenen bölgenin tarih ve kültür varlıkları, yer altı kaynakları, turizm kapasitesi, orman vasfı, imar, tapu, kadaströ, ulaşım, altyapı ve benzeri özellikleri yönünden ayrıntılı incelemesi ilgili Bakanlıklarca yapılmıştır.

c. Bölgedeki tek yerleşim yeri olan Büyükkaraağaç Mahallesindeki yerleşim ve tarım arazilerine yönelik olarak Muğla Valiliği tarafından yerinde ayrıntılı tespit yapılmıştır. Muğla, Valiliğinin 10.11.1976 tarihli ve 3202 sayılı yazısında anılan mahallede “1757 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen nitelikte 1500 dekar tarım arazisi bulunduğu, bu sahanın 400 dekarında hububat, 400 dekarında mısır, 250 dekarında susam ve 450 dekarında pamuk ziraatı yapıldığı adı geçen mahallede 25 hanede 180 nüfus barındığı” belirtilmiştir. (EK-Ğ)

ç. Ayrıca Deniz Kuvvetleri Komutanlığınca yerinde keşif ve ölçümler yapılmış 1976 yılı Aralık ayında genel arazi etüdü, tesis edilecek üssün sınırları ve taslak iş planı Millî Savunma Bakanlığına bildirilmiştir. (EK-H)

d. Millî Savunma Bakanlığının 08 Temmuz 1977 tarihli yazısı ile; İçişleri, Dışişleri, Maliye, Millî Eğitim ve Kültür, Bayındırlık, Gümrük ve Tekel, Gıda Tarım ve Hayvancılık, Ulaştırma, Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Turizm ve Tanıtma, İmar ve İskan, Köyîşleri ve Kooperatifler ve Orman Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı ve Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlıklarından görüşleri sorulmuştur. (EK-I)

e. Orman Genel Müdürlüğü Köyceğiz ve Marmaris İşletmeleri Merkez Bölge Şeflikleri tarafından tanzim edilen 20.03.1977 tarihli İrtifak Hakkı Tesis Raporuna (EK-İ) ve İmar ve İskan Bakanlığının 19.12.1977 tarihli yazısına istinaden, askeri yasak bölge olarak ilan edilen 7871.63 hektarlık sahanın kullanım izni ve irtifak hakkı Orman Bakanlığının 25.01.1978 tarihli oluru ile 6831 sayılı Orman Kanununun 17/3 üncü maddesi uyarınca 99 sene müddetle Millî Savunma Bakanlığına verilmiştir. (EK-J) Orman Bakanlığının söz konusu oluru, aynı bakanlığın 21 Şubat 1978 tarihli ve Kd.5 H.No: 10071-478 U.No: 766 sayılı yazısı ile Millî Savunma Bakanlığına bildirilmiştir. (EK-K)

f. İmar ve İskan Bakanlığının 22 Mart 1979 tarihli ve H.04 23/6 sayılı gizli yazısı ile Karaağaç-Aksaz yöresinde kurulacak ileri deniz üssüne ait sınırların 6785 sayılı İmar Kanununun 26/b ve 29 uncu maddeleri uyarınca onandığı bildirilmiştir. (EK-L)

g. Söz konusu bölge, ilgili Bakanlıkların yanı sıra Devlet Planlama Teşkilatının da olumlu görüşü alınmak suretiyle, Mülga 1110 sayılı Askeri Memnu Mıntıkalar Kanunu uyarınca, 19.06.1979 tarihli ve 7/17851 sayılı gizli Bakanlar Kurulu kararıyla “Müstahkem mevki” niteliğinde askeri yasak bölge ilan edilmiş, 1’inci ve 2’nci derece kara ve deniz askeri yasak bölgelerin sınırları çizilerek bunların işaretlenmesi ve ilanı hususunda Millî Savunma Bakanlığı yetkili kılınmıştır. (EK-M)

ğ. Maliye Bakanlığının 12 Kasım 1979 tarihli ve MİLE:3129-1820/79 Şb.4/1 Md.31155 sayılı yazısı ile söz konusu deniz üssüne ait 1’inci derece askeri yasak bölge sınırları içinde kalan taşınmaz mallar, 1050 sayılı Kanununun 23 üncü maddesi uyarınca Millî Savunma Bakanlığına tahsis edilmiştir. (EK-N)

h. Deniz Kuvvetleri Komutanı tarafından imza edilen 18 Haziran 1981 tarihli taahhüt senedi uyarınca (EK-O) ve “İzin ve irtifak hakkı verilen sahanın teslim ve tesellüm tutanağı”nın Deniz Kuvvetleri Emakin Mal Saymanı tarafından imzalanmasıyla 26.08.1982 tarihinde belirtilen saha fiilen teslim alınmıştır. (EK-Ö)

ı. Orman Bakanlığınca kullanım izni ve irtifak hakkı Millî Savunma Bakanlığına verilen 7871.63 hektarlık saha 1977 ve 1979 yıllarında tarihimizin en büyük orman yangınlarına maruz kalmıştır. Bunun üzerine Tarım ve Orman Bakanlığının 21.12.1982 tarihli ve K.4.MO-0-43 sayılı yazısı ile 6831 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi uyarınca “Aksaz-Karaağaç Muhafaza Ormanı” adıyla devamlı suretle muhafaza ormanı olarak ayrılmıştır. (EK-P)

i. Sultaniye Köyü Muhtarının Millî Savunma Bakanlığına hitaben yazdığı 22 Mart 1995 tarihli dilekçede; Büyükkaraağaç Mahallesiindeki yerleşim alanlarının 6831 sayılı Kanunun 2/A maddesi gereğince orman sınırı dışına çıkarılarak kendilerine tahsisi talep edilmiştir. (EK-R) Millî Savunma Bakanlığınca görüş istenmesi üzerine, Genelkurmay Başkanlığı tarafından anılan mahalledeki ev ve arazilerin büyük kısmının tapusunun bulunmadığı, askeri üs kurulmasından sonra arazi değerinin artacağı düşüncesiyle tapusuz arazilerin el senedi karşılığında satışa çıkarıldığı, deniz üssünün güvenliği bakımından söz konusu talebin yerinde olmadığı bildirilmiştir. (EK-S) Orman Bakanlığının 05 Ekim 1995 tarihli yazısı ile söz konusu bölgede 6831 sayılı Kanunun 2/A ve 2/B maddeleri uyarınca uygulama yapılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir. (EK-Ş) Bayındırlık ve İskan Bakanlığının 04 Mart 1996 tarihli yazısında ise anılan mahallenin Muğla Valiliğince saptanacak başka bir bölgeye nakli için gereken işlemlerin başlatılması istenmiştir. (EK-T)

j. Bakanlar Kurulunun 01 Mayıs 2000 tarihli ve 2000/670 sayılı gizli kararı ile Aksaz Deniz Üs Komutanlığı çevresinde 2565 sayılı Kanun uyarınca 1'inci ve 2'nci derece kara ve deniz askeri yasak bölgelerinin yanı sıra; 1'inci derece hava yasak bölge de tesis edilmiştir. Söz konusu Bakanlar Kurulu Kararında; deniz askeri yasak bölgeleri ve 2'nci derece kara askeri yasak bölge sınırlarında herhangi bir değişiklik yapılmamış olup, yalnızca 1'inci derece kara askeri yasak bölge sınırları Büyükkaraağaç Mahallesiindeki bazı taşınmazlar lehine daraltılmıştır. (EK-U)

k. Vatandaşların talebi üzerine müteakiben 2003 yılında 1'inci derece kara askeri yasak bölge sınırlarında Büyükkaraağaç Mahallesiindeki bazı taşınmazlar lehine tekrar bir düzeltme yoluna gidilmiştir ve Bakanlar Kurulunun 15 Ağustos 2003 tarihli ve 2003/6165 sayılı gizli kararı ile 1'inci derece kara askeri yasak bölge sınırı değiştirilmiştir. (EK-Ü) 1979, 2000 ve 2003 yıllarında Bakanlar Kurulu Kararları ile tesis edilen 1'inci derece kara askeri yasak bölge sınırlarında 2000 ve 2003 yıllarında yapılan düzeltmeleri gösterir harita (EK-V)'de sunulmuştur.

l. Bilahare Büyükkaraağaç Mahallesinde mukim Ergün AKGÜN, Millî Savunma Bakanlığına hitaben yazdığı 19.12.2005 tarihli dilekçeyle; 6831 sayılı Kanunun 2/B maddesi uygulamasından yararlanabilmek için anılan mahallenin askeri yasak bölge sınırları dışına çıkartılmasını talep etmiştir. (EK-Y)

m. Büyükkaraağaç Mahallesinde ikamet eden vatandaşların huzursuzluğunun devam etmesi üzerine Millî Savunma Bakanlığı tarafından, anılan mahallenin İskan Kanunu kapsamında askeri yasak bölge dışında yeniden yerleştirilmesi için girişimlerde bulunulmuştur. Bayındırlık ve İskan Bakanlığının 16 Mart 2007 tarihli yazısında; söz konusu bölgede 5543 sayılı İskan Kanunu kapsamında işlem yapılabilmesi için,

(1) Millî Savunma Bakanlığı veya Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından kamulaştırılması, hak sahiplerinin Devlet eliyle iskan istemesi ve kamulaştırma bedellerini İskan Gelir Hesabına Yatırması,

(2) Millî Güvenlik nedeniyle iskan yapılabilmesi için, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin önerileri doğrultusunda Bakanlar Kurulunca karar alınması gerektiği bildirilmiştir. (EK-Z)

n. Durum, Millî Savunma Bakanlığının 03 Ocak 2008 tarihli yazısı ile Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğine bildirilmiştir. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 30 Mayıs 2008 tarihli yazısında; konunun 24 Nisan 2008 tarihli Millî Güvenlik Kurulu toplantısı taslak gündemine dahil edildiği, hazırlanan taslak gündemin arzı esnasında Sayın Başbakan tarafından "Konunun, Millî Savunma Bakanı ile Bayındırlık ve İskan Bakanı tarafından çözüme kavuşturulmasının uygun olacağı" şeklinde direktif verilmesi üzerine toplantı gündemine alınmadığı bildirilmiştir. (EK-AA)

o. Bunun üzerine 2008 yılı kamulaştırma programında yer alan 136.952,59 m² yüz ölçümlü 17 adet hisseli taşınmazın 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında kamulaştırılmasına başlanmıştır. (EK-AB)

5. Yukarıda ifade edilen bilgiler ışığında, TBMM Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 22.12.2010 tarihli kararına ilişkin itirazlar, kararın sonuç bölümündeki hükümlere uygun olarak aşağıya çıkarılmıştır.

a. Söz konusu kararda; Bakanlar Kurulu ve Genelkurmay Başkanlığından, Büyükkaraağaç Mahallesi ve Aksaz Özel Eğitim Merkezi yerleşkelerinin askerî yasak bölge sınırları dışına çıkarılması hususunun yeniden değerlendirilmesinin istenilmesine karar verilmiştir. Buna ilişkin itirazlar, gerekçeleriyle aşağıda açıklanmıştır.

(1) Ege ve Akdeniz’de ortaya çıkabilecek krizlere süratle reaksiyon göstermek, deniz alaka ve menfaatlerimizi korumak maksadıyla, Muğla Aksaz, Karaağaç Koyları ile Aksaz Boğazı, Yılancık Ada bölgesinde Güneybatı Anadolu İleri Deniz Üssü Tesisi çalışmalarına 1975 yılında başlanmıştır. Yukarıda kronolojik safahatı açıklandığı üzere, daha başlangıçtan itibaren söz konusu bölge bir bütün halinde askerî yasak bölge olarak planlanmış ve bütün çalışmalar bu esas üzerinden yürütülmüştür.

(2) Coğrafi yapı ve askerî gerekler; Aksaz Koyu, Karaağaç Koyu, Karaağaç Boğazı ve Yılancık Ada bölgesinin bir bütün halinde değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Esasen bölgeye ait EK-B harita incelendiğinde anılan bölgenin bütünleşmiş olduğu ve bir bütün halinde değerlendirilmesi gerektiği kolaylıkla anlaşılmaktadır.

(3) Kuruluş safahatı yukarıda arz edildiği üzere; üssün konuşlandığı yer ve çevresindeki askerî yasak bölge sınırları titizlikle belirlenmiş olup, Aksaz Deniz Üssü bölgesinde 1’inci ve 2’nci derece askerî yasak bölgelerin ilan edilme gerekçeleri bugün de geçerliliğini korumaktadır.

(4) Bölgenin coğrafi yapısı, coğrafi yapıya bağlı stratejik ve taktik planlar, idari ve lojistik gerekler ile istihbarata karşı koyma ve güvenlik ihtiyaçları bir arada değerlendirildiğinde; mevcut 1 ve 2’nci derece askerî yasak bölge sınırlarının değiştirilmesinin ve Büyükkaraağaç Mahallesi ile Aksaz Özel Eğitim Merkez Komutanlığının askerî yasak bölge sınırları dışına çıkarılmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

(5) Öte yandan Aksaz Deniz Üs Komutanlığı çevresindeki 1’inci ve 2’nci derece askerî yasak bölge içinde kalan Hazine arazilerinin Maliye Bakanlığı tarafından tahsisinin yapılmadığı ya da Eğitim Merkez Komutanlığının üzerinde konuşlu bulunduğu arazi kesiminin Millî Savunma Bakanlığına tahsis edilen ve kullanım izni verilen araziye dahil olmadığı yolundaki iddialar doğru değildir. Yukarıda kronolojik safahat bölümünde açıklandığı üzere; askerî yasak bölge sınırlarının tespitinde ve ilanında, bu arazinin Millî Savunma Bakanlığına tahsisinde, kullanım izni ve irtifak hakkı tesisinde mevzuata aykırı bir husus mevcut değildir. Ayrıca Eğitim Merkez Komutanlığının konuşlu olduğu Köyceğiz İşletmesi Ekincik Serisi 4 numaralı bölme olarak tanımlanan arazinin de tahsisli saha içinde bulunduğu hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Bu hususta EK-H, I, İ, J, K, L, M, N, O, Ö, P’de yer alan belge ve yazışmaların yeterli bilgiyi sunduğu değerlendirilmektedir.

(6) 1’inci ve 2’nci derece kara askerî yasak bölgeleri mevcut iken Aksaz Özel Eğitim Merkezinin inşaat faaliyetlerine 09 Ağustos 1994 tarihinde başlanmış ve tesis 3 Haziran 1999 tarihinde hizmete açılmıştır. Sosyal tesisler olarak ifade edilen Aksaz Özel Eğitim Merkez K.lığı Aksaz Deniz Üssü ile bütünleşik bir tesis olup kara askerî yasak bölgeleri ihdasından 20 yıl sonra hizmete açılmıştır. Dolayısıyla, kara askerî yasak bölgelerinde bu tesisten dolayı herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

b. Söz konusu kararda; Millî Savunma Bakanlığından, Büyükkaraağaç yerleşkesindeki 2'nci derece askerî yasak bölge içerisinde kalan özel mülkiyete konu taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin işlemlerin geri alınmasının istenilmesine, ayrıca Muğla Valiliğinden, Büyükkaraağaç yerleşkesindeki 2'nci derece askerî yasak bölge içerisinde kalan özel mülkiyete konu taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin alınan kamu yararı kararının geri alınmasının istenilmesine karar verilmiştir. Buna ilişkin itirazlar, gerekçeleriyle aşağıda açıklanmıştır.

(1) Aksaz Deniz Üssünün tesisi aşamasında yer seçimi yapılırken; istihbarat ve güvenlik, gereklerinin yanı sıra denizde ve karada icra edilen askerî eğitim faaliyetlerinin siviller için yaratabileceği riskler göz önüne alınarak yerleşim yerlerinden tecrit edilmiş olması dikkate alınmıştır.

(2) Nitekim halen askerî yasak bölgeler içerisinde Büyükkaraağaç Mahallesinden başka yerleşim birimi bulunmamaktadır. Örnek verilen diğer yerleşim yerleri (Adaağzı mevki) Marmaris ile üs arasında kalmakta, üs ile aynı koyda bulunmamakta ve ulaşım için kara ve deniz askerî yasak bölgelerinden geçilmemektedir.

(3) Deniz Kuvvetleri Komutanlığının 22 Ocak 2007 tarihli teklifi üzerine, Millî Savunma Bakanlığının 2008 yılı kamulaştırma programına dahil edilen Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinde bulunan ve 2'nci derece askerî yasak bölge sınırları içerisinde kalan 136.952,59 m² yüzölçümlü 17 adet hisseli taşınmazın 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında kamulaştırılmasına başlanmıştır.

(4) Kamulaştırılan taşınmaz maliklerince, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda bugüne kadar bir dava açılmaması nedeniyle kamulaştırma işlemi kesinleşmiştir.

(5) Kamulaştırmaya konu taşınmazların yaklaşık 80.000 m² sinin malikleri ile bedelinde uzlaşma sağlanarak Maliye Hazinesi adına tescil işlemleri yapılmıştır. Yaklaşık 56.000 m² sinin bedelinde uzlaşma sağlanamadığı için Köyceğiz Asliye Hukuk Mahkemesinde bedel tespit ve tescil davaları açılmış ve bunlardan 14.000 m² taşınmaz için mahkemece belirlenen bedeller hak sahiplerine ödenmiştir. Diğer davalar ise henüz sonuçlanmamıştır.

(6) 2'nci derece askerî yasak bölge içerisinde yer alan Büyükkaraağaç Mahallesindeki kamulaştırma işlemleri 2565 sayılı Kanun uyarınca değil, İKK ve güvenlik ihtiyaçlarından kaynaklanan kamu yararı kararına dayanılarak 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca yapılmaktadır. Bugüne kadar kesinleşen kamulaştırmalar ile devam eden kamulaştırma işlemlerinin geri alınması doğrultusunda yapılacak bir girişim, fayda sağlamaktan ziyade idari ve hukuki karışıklıklara yol açacaktır.

(7) Millî Savunma Bakanlığınca Türk Silahlı Kuvvetlerinin hareket, savunma, güvenlik, İKK, eğitim, sağlık ve iskan ihtiyaçları için bir yerin kamulaştırılması bakımından, o yerin askerî yasak ya da güvenlik bölgesi içerisinde bulunması şart değildir. Ancak 2565 sayılı Kanun kapsamında taşınmaz malikinin taşınmazından yararlanma imkanı bulunmaması halinde, bu yerler de kamulaştırılabilmektedir.

(8) Aksaz Özel Eğitim Merkezinin inşasına 09 Ağustos 1994 tarihinde başlanmış ve 03 Haziran 1999 tarihinde tamamlanmıştır. Kamulaştırma çalışmaları ise 2007 yılında başlamıştır. Buradan da görüleceği gibi kamulaştırma girişimlerinin Özel Eğitim Merkezi ile bir ilişkisi olmayıp, Üssün İKK ve güvenliğine yönelik olarak yürütülen çalışmaların bir devamıdır.

(9) Bölgedeki deniz alaka ve menfaatlerimizin korunması için büyük öneme sahip bu üssün istihbarat ve güvenlik gerekçelerinin yanı sıra denizde ve karada icra edilen askerî eğitim faaliyetlerinin, siviller için de yaratabileceği riskler göz önüne alınarak yerleşim yerlerinden tecrit edilmiş olması gerekmektedir.

(10) Bu kapsamda, Çevre ve Orman Bakanlığından kullanma izni alınan arazinin tamamının sivil yerleşimden tecrit edilerek tahsis gayesine uygun olarak kullanılması amaçlanmıştır. Ancak, 1979 yılından itibaren inşa ve yerleşim faaliyetlerine başlanan Üssün, faaliyetlerini ve yerleşimini uzun yıllara sari gerçekleştirebileceği düşünülerek, bölgede yaşayan vatandaşların mağdur olmamaları maksadıyla hemen kamulaştırmaya gidilmemiş, ihtiyaçlar doğrultusunda zaman içerisinde kamulaştırmaların tamamlanarak Aksaz Üssüne ait arazilerin tamamı üzerinde 1'inci derece askerî yasak bölge tesis edilmesi amaçlanmıştır.

(11) Köyceğiz Kaymakamlığınca oluşturulan komisyon tarafından yapılan çalışmaya göre, bölgede halen 38 hane bulunduğu ve 121 kişinin ikâmet ettiği, 38 hanenin 29'unun tapusunun bulunmadığı tespit edilmiş olup, tapusu bulunan 9 hane hakkında kamulaştırma işlemi tesis edilmiştir. Ayrıca kamulaştırmaya konu tapulu taşınmazlara hissedar olan 80 kişiden halen 9'u köyde ikamet etmektedir.

(12) Milli Savunma Bakanlığınca kullanma izni alınan orman arazisi sınırları içerisinde kalan Büyükkaraağaç Mahallesi'ndeki yapı ve tesislerin büyük bir çoğunluğu orman ve Hazine arazisi üzerinde olup, bu alanda 6831 sayılı Kanunun 2/B uygulaması yapılması ve tapulu hakları bulunmayan ancak 2/B uygulamasını talep eden kişilerin hak sahibi olup olmadığı hususu Çevre ve Orman Bakanlığının yetkisinde bulunmaktadır.

c. Söz konusu kararda; Genelkurmay Başkanlığından, ciddiliği yönünde kanaate ulaşılan 2'nci derece askerî yasak bölge içerisinde Büyükkaraağaç Mahallesi'nde ikamet eden kişilerin bölgede oturmalarının, seyahat etmelerinin, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin kanuna aykırı olarak askerî görevlilerce sınırlandırıldığı iddialarının Teftiş Birimlerince araştırılmasının ve incelenmesinin istenilmesine karar verilmiştir. Buna ilişkin itirazlar, gerekçeleriyle aşağıda açıklanmıştır.

(1) Aksaz Deniz Üs K.lığı tarafından 2'nci Derece Kara Askerî Yasak Bölgesi içerisinde kalan Büyükkaraağaç Mahallesi'nde mukim vatandaşların ve diğer Türk Vatandaşlarının bölgeye girip çıkmalarına ve günlük yaşamlarını sürdürmelerine yönelik herhangi bir kısıtlayıcı uygulama yapılmamaktadır.

(2) Bunun aksine 1'inci derece kara askerî bölge içerisinde; Büyükkaraağaç Mahallesi'nin idari yönden bağlı bulunduğu Sultaniye Köyü ve Köyceğiz İlçesi ile ulaşımı sağlayan karayolu haricinde, Mahalle sakinlerinin Marmaris şehir merkezine kısa yoldan ulaşımına yardımcı olmak maksadıyla 1'inci derece kara askerî yasak bölge içinden geçmelerine yönelik olarak giriş kartları verilmektedir. Bu kapsamda hali hazırda 129 şahıs 46 araç ve 4 motorsiklet için her yıl güncellenen yıllık giriş kartı verilmiş durumdadır. Ayrıca Büyükkaraağaç Mahallesi sakinlerine gösterilen kolaylıklar kapsamında 5 öğrenci, 1'inci derece kara askerî yasak bölge içindeki Turgutreis İ.Ö.Okuluna devam etmektedir.

(3) Büyükkaraağaç Mahallesi sakinlerinin balıkçılık faaliyetleri kapsamında teknelerine Aksaz Üs Savunma Harekât Merkezi kontrolünde 1'inci derece deniz askerî yasak bölgeden geçiş izni verilmektedir. Bu kapsamda, Büyükkaraağaç Mahallesi'nde ikamet eden yedi balıkçı, balıkçılık ile geçimini sağladıkları gerekçesiyle, Aksaz koyunda balıkçılık yapmalarına müsaade edilmesi hususunda 1993 yılında talepte bulunmuşlardır. O tarihten bu yana, köylülerin mağdur edilmemesi kapsamında, kimliklerinin ve teknelerinin Aksaz Deniz Üs Komutanlığına bildirilmesi, belirlenen ve kendilerine tebliğ edilen kanalı kullanmaları kaydıyla, kontrollü bir şekilde tekneleriyle Aksaz koyu dışına çıkışlarına ve köylerine dönüşlerine izin verilmektedir.

(4) Yukarıda açıklanan hususlara yönelik olarak, Büyükkaraağaç Mahallesi sakinlerinin iddialarının aksine, 2'nci derece kara askerî yasak bölgesinde, 1'inci derece kara askerî yasak bölge esasları uygulanmadığı gibi; ulaşımına destek olacak şekilde, 1'inci derece kara ve deniz askerî yasak bölgelerinden geçiş kolaylıkları sağlanmaktadır.

(5) Aksaz Deniz Üs K.lığı tarafından 2'nci derece kara askerî yasak bölge sınırlarına 1'inci derece askerî bölge tabelalarının çakıldığı tespiti doğru değildir. 2565 sayılı Askerî Yasak ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ve 5949 sayılı Askerî Yasak ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğine uygun olarak 1'inci derece askerî yasak bölge sınırlarını gösteren tabelalar, 1'inci derece askerî yasak bölge sınırları içinde bulunmaktadır. Bahse konu yönetmeliğe (md.8) göre; 2'nci derece askerî yasak bölge sınırlarının arazide işaretlenme zorunluluğu olmamasına rağmen, 2'nci derece kara askerî yasak bölgede arazinin Dz.K.K.lığı kullanımına tahsisli olması nedeniyle bölgenin durumunu belirten "ASKERİ ALANDIR" tabelaları mevcuttur.

(6) Büyükkaraağaç köylülerinin ihtiyaçları için talep ettikleri 1'inci derece askerî yasak bölge sınırı içerisindeki su kaynağının kullanımına Aksaz Deniz Üs Komutanlığınca yeterli gerekçe sunulmadan izin verilmemesi iddiası da doğru değildir. İddiada belirtilen su kaynağı 1'inci derece askerî yasak bölge sınırı içinde değil 2'nci derece askerî yasak bölge sınırları içindedir. Büyükkaraağaç Mahallesi'ne yaklaşık 5 km mesafedeki su kaynağına ilişkin su hattı inşaatı İl Özel İdare Müdürlüğüne projelendirilmemiştir. Ancak, suyun kaynağından kullanımında herhangi bir kısıtlama veya engel bulunmamaktadır.

ç. Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma Bakanlığından, işlem ve eylemleri ile, 832 sayılı Kanun Ek 12'nci Maddesi, DKGK'nın 16 numaralı Kararı ve Meclis Başkanlığının konuya ilişkin talebi gereğince Sayıştay'ın yapacağı incelemenin gereklerinin yerine getirilmesinin engellenmesi sonucu doğuran askerî görevlilerin cezai ve idari sorumluluklarının araştırılması/incelenmesi istenilmiştir. Buna ilişkin itirazlar, gerekçeleriyle aşağıya çıkarılmıştır.

(1) Esasen Deniz Kuvvetleri Komutanlığı hizmetlerinde kullanılmak üzere MSB'ye tahsisli arazi olan Aksaz Deniz Üs K.lığı 2'nci derece kara askerî yasak bölgesi içerisinde bulunan Büyükkaraağaç Mahallesi ile ilgili olarak 27 Nisan 2010 tarihinde Sayıştay Grup Şefi ve Uzman Denetçisi Mehmet UYSAL tarafından Aksaz Deniz Üs Komutanı'nın telefon ile arandığı belirtilerek Meclis Araştırma Komisyonu tarafından Sayıştay'a görev verildiği ve Büyükkaraağaç Mahallesi'ne ilişkin incelemelerde bulunulacağının ifade edildiği Aksaz Deniz Üs K.lığının 271110C NİS 10 TSG'li DB/494/LOJ:4230-244-10 sayılı ve "Büyükkaraağaç Mahallesi Hk." konulu mesajı ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığına bildirilmiştir.

(2) Bu kapsamda, başvurunun Millî Savunma Bakanlığı ve/veya Genelkurmay Başkanlığına yapılması gerektiği ifade edilmiş ve Deniz Kuvvetleri Komutanlığının 031254C MAY 10 TSG'li HRK:3270-103-10/ ABAYK. D.AYGB Ş./72646 sayılı ve "Büyükkaraağaç Mahallesi Hakkında" konulu mesajı ile Genelkurmay Başkanlığından tensip istenmiştir. Ancak bahse konu Sayıştay Denetçisi 03 Mayıs 2010 tarihinde Aksaz Deniz Üs K.lığına intikal etmiştir.

(3) Genelkurmay Başkanlığınca, söz konusu talebin 832 sayılı Sayıştay Kanunu ve bu kanunun ek 12'nci maddesi uyarınca çıkarılan TBMM Araştırma, Soruşturma ve İhtisas Komisyonlarının Kararına istinaden "TBMM Başkanlığının Talebi Üzerine Silahlı Kuvvetlerin Elinde Bulunan Devlet Mallarının Denetlenmesine Ait Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik" kapsamında olmadığı değerlendirilmiş ve arzu edilen bilgi ve belgelerin MSB'den istenebileceği hususunda Komisyon Başkanlığına yazı yazılmıştır. Öte yandan Sayıştay Başkanlığının 28.04.2010 tarihli yazı ile Millî Savunma Bakanlığından talep ettiği bilgi ve belgeler Bakanlığın 29 Nisan 2010 tarihli yazısı ile (EK-AC) Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir.

6. İhtüzüğün 119 uncu maddesi uyarınca itirazın incelenerek, yukarıda belirtilen gerekçeler doğrultusunda kabulünü ve rapor tanzimini arz ederim. 24 Ocak 2011

Mehmet Vecdi GÖNÜL
Milli Savunma Bakanı ve
İzmir Milletvekili

EKLER

- EK-A (Aksaz Dz. Üssünün Etki Alanını Gösterir Harita)
EK-B (Aksaz Dz. Üs K.lığı As. Yasak Bölge Sınırlarını Gösterir Harita)
EK-C (Aksaz Dz. Üs K.lığı As. Yasak Bölge Sınırlarını Gösterir Uydu Fotoğrafı)
EK-Ç (Aksaz Dz. Üs K.lığı Aksaz Koyundaki Yerleşkeye Ait Uydu Fotoğrafı)
EK-D (Aksaz Dz. Üs K.lığı Yerleşkesini Gösterir Harita)
EK-E (Aksaz Dz. Üs K.lığı Yerleşkesinin Muhtelif Fotoğrafları)
EK-F (Başbakanlığın 29.12.1975 Tarihli ve 132 Sayılı Gizli Direktifi)
EK-G (Başbakan Yardımcılığının 9.01.1976 Tarihli ve 6.02-22 Sayılı Gizli Yazısı)
EK-Ğ (Muğla Valiliğinin 10.11.1976 Tarihli ve 3202 Sayılı Gizli Yazısı)
EK-H (Dz. K.K.lığının 13.12.1976 Tarihli ve LOJ: 2030-144-76/PI.D.PI.Ş. Sayılı Gizli Yazısı)
EK-I (MSB.lığının 08.07.1977 Tarihli ve İK. ve TEKNO: 6110-(4806-05)-77 inş. Emi. D.Eml. Gr.Eml.Ş.Eml.Ks.3519/1387 Gizli Yazısı)
EK-İ (Orman Genel Müdürlüğünün 20.03.1977 Tarihli İrtifak Hakkı Tesis Raporu)
EK-J (Orman Bakanlığının 25.01.1978 Tarihli Kullanım İzni Olur Yazısı)
EK-K (Orman Bakanlığının 21.02.1978 tarihli ve Kd.5 H.No: 10071-478 U.No: 766 Sayılı Yazısı)
EK-L (İmar ve İskan Bakanlığının 22.03.1979 tarihli ve H.04 23/6 Sayılı Gizli Yazısı ve Ekli Kroki)
EK-M (19.06.1979 Tarihli ve 7/17851 Sayılı Gizli Bakanlar Kurulu Kararı)
EK-N (Maliye Bakanlığının 12.11.1979 tarihli ve MİLE: 3129-1820/79 Şb.4/1 Md.31155 Sayılı Gizli Yazısı)
EK-O (18 Haziran 1981 Tarihli Taahhüt Senedi)
EK-Ö (İzin ve İrtifak Hakkı Verilen Sahanın Teslim ve Tesellüm Tutanağı)
EK-P (Orman Bakanlığının 21.12.1982 tarihli ve K.4.MO-0-43 Sayılı Yazısı)
EK-R (Sultaniye Köyü Muhtarının 22.03.1995 Tarihli Dilekçesi)
EK-S (Gnkur.Bşk.lığının 16.08.1995 Tarihli ve LOJ: 6121-4806-95/İs.D.İnş.Eml.Ş.150 Sayılı Yazısı)
EK-Ş (Orman Bakanlığının 05.10.1995 Tarihli ve SAYI: KM.1.MÜR./717 Sayılı Yazısı)
EK-T (Bayındırlık ve İskan Bakanlığının 04.03.1996 Tarihli ve B.09.0TAU.0.17.00.08-354 Sayılı Yazısı)
EK-U (01.05.2000 Tarihli ve 2000/670 Sayılı Gizli Bakanlar Kurulu Kararı)
EK-Ü (15.08.2003 Tarihli ve 2003/6165 Sayılı Gizli Bakanlar Kurulu Kararı)
EK-V (2000 ve 2003 Yıllarında Yapılan Düzeltmeleri Gösterir Harita)
EK-Y (Ergün AKGÜN'ün 19.12.2005 Tarihli Dilekçesi)
EK-Z (Bayındırlık ve İskan Bakanlığının 16.03.2007 Tarihli ve B.09.0.AİŞ.0.12.00.11/661 Sayılı Yazısı)
EK-AA (Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin 30.05.2008 Tarihli ve Sayı: B. 02. 1. MGK. 0.0.7.204.00-1317 Sayılı Gizli Yazısı)
EK-AB (TSK 2008 Yılı Kamulaştırma Planı)
EK-AC (MSB.lığının 29.04.2010 Tarihli ve MTİY: 4220-8404-10/İnş.Eml.ve NATO Güv. Yat. D. Eml.Grp.Kam.ve Kira.Ş.(75-163) Sayılı Yazısı)

AFYONKARAHİSAR MİLLETVEKİLİ VEYSEL EROĞLU'NUN İTİRAZI

Çevre ve Orman Bakanlığı

Orman Genel Müdürlüğü

26/01/2011

Sayı : B.18.1.OGM.0.07.05.255.03-2203 27- 251

Konu : Karar (22.12.2010 tarihli ve 23 nolu)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ DİLEKÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 24.12.2010 tarihli A.01.1.DİK.2585 sayılı yazınız.

b) 14.12.2010 tarihli ve A.01.1.DİK.2580 sayılı yazınız.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınız ekinde alınan 22.12.2010 tarihli ve 23 nolu Dilekçe Komisyonu Genel Kurul Kararı incelenmiş olup, Genel Kurul kararında;

“1) Orman İdaresi 20/06/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanun gereğince 1985 yılına kadar görev ve sorumluluğunda bulunan Orman Kanununun 2 ve 7 nci maddesi çerçevesindeki kadastro işlemlerini yapmayarak yine şikayete konu alanda orman vasfını kaybetmiş orman dışına çıkarılması gereken taşınmazların olup olmadığına ilişkin tespitini, bu yönde ciddi karinelerin varlığına rağmen yapmayarak, görevini ihmal etmiş; orman varlığı üzerinde risk oluşturabilecek toplumsal tepkilerin oluşmasına zemin hazırlamıştır. İdare ihmaliyle, Anayasanın 170 inci maddesi ve Orman Kanununun ilgili maddeleri gereğince verilmesi söz konusu bir hakkın edinilmesini engellenmek suretiyle kişilerin maddi ve manevi zararlarına neden olduğu,

2) Yine Komisyon Başkanlığının, 2006 yılından itibaren başlayan, konunun incelenmesi ve bahse konu kullanım iznindeki yanlışlıkları işaret ederek iznin kapsamının değerlendirilmesine ilişkin müteaddit taleplerine bu güne kadar hizmet gerekleriyle orantılı yeterlilikle bir cevap alınmadığı,

Diğer yandan Orman Bakanlığının 1978 tarih ve 478 sayılı olurlu konu kullanım izni kapsamında bulunmayan ormanlık sahalarında 26/8/1982 tarihli tutanakla teslim edilmek suretiyle, kanuni dayanaktan yoksun bir teslimde bulunulduğu,

3) Yine Ormanlık saha üzerinde herhangi bir kullanım iznine ve hakka dayanmaksızın yapılan (Ekincik serisi 4 nolu bölmede) tatil kampı mahiyetindeki sosyal tesislerin yapılmasına göz yumularak, başta Orman Kanununun 93 üncü maddesi ve Devlet Memurları Kanununun 10 uncu maddesi gereğince sorumluluğu altında olan orman varlığını gözetme görevi ihmal edildiği,

4) Komisyonumuz netice itibarıyla ciddi görev ihmallerinin yaşandığı bu süreçte sorumluluğu bulunan Orman İdaresi görevlilerinin, Çevre ve Orman Bakanlığı Teftiş Kurulu marifetiyle idari ve cezai sorumluluklarının tespit edilmesi gerektiği kanaatine...,”

varıldığı görülmüştür.

Muğla İli, Marmaris ve Köyceğiz İlçeleri sınırları dahilinde; Muğla Orman Bölge Müdürlüğünün 23.03.1977 tarihli ve 4077 sayılı yazılan ekinde alınan izin raporuna istinaden Bakanlığımızın 25.01.1978 tarihli ve 10071.478-6 sayılı oluru ile Milli Savunma Bakanlığı adına Güney-Batı Anadolu İlleri Deniz Üssü tesisi için 7871,63 hektarlık alanda Orman Kanununun 17/3 üncü maddesi uyarınca 99 sene müddetle izin verildiği, 18 Haziran 1981 tarihli taahhüt senedi alındığı, izin sahasının 26.08.1982 tarihli Teslim ve Tesellüm Tutanağı ile teslim edildiği görülmektedir.

Buna göre 22.12.2010 tarihli ve 23 nolu Dilekçe Komisyonu Genel Kurul Kararında belirtilen hususlar sırasıyla değerlendirildiğinde;

1) Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyünde 1942 yılında Orman Kadastrou yapılarak orman sınırlarının belirlendiği, 1953 yılında 5602 sayılı Tapulama Kanunu kapsamında tapulama çalışmalarının yapılarak mülklerin tespit ve tescilinin yapıldığı, 1975 yılında ise 766 sayılı Tapulama Kanununu kapsamında tekrar tespit çalışmaları yapılırken Tapulama Komisyonuna yapılan itirazla dava sürecinin başladığı, bu davaların 1984 yılında kesinleştiği, tapu siciline bu parsellerin orman olarak tescil değişikliklerinin yapıldığı anlaşıldığından, bu parsellerle ilgili kararınızda belirtildiği gibi; 1744 sayılı Kanun gereğince yapılabilecek uygulamaların 12 yıl bekletildiği gibi bir durum söz konusu değildir.

Ayrıca, 6831 sayılı Orman Kanununun 1744 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi gereğince orman sınırları dışına çıkarma uygulamaları; Orman Sınırları Dışına Çıkarılacak Yerler Hakkında Tüzüğü'nün (Bakanlar Kurulunun 02.07.1974 tarih ve 7/8570 sayılı kararıyla yürürlüğe girmiştir.) 20 nci maddesinde *"Orman kadastro komisyonları ve ekiplerinin görevlendirilmesinde orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerin en yoğun olduğu bölge ve birliklere öncelik tanınır"* hükmü ile 25.07.1974 tarih ve 7/8639 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe giren Orman Kadastro Yönetmeliğinin 27 nci maddesi hükmüne göre *"Orman Kadastro yapılacak il ve ilçeler, 6831 sayılı Orman Kanununun değişik 2 nci maddesi ve 1757 sayılı Toprak Reformu Kanununun 213 üncü maddesinin gerektirdiği öncelik göz önünde bulundurularak Orman Genel Müdürlüğü'nün önerisi Orman Bakanlığı'nın onayıyla saptanır."* hükmü gereğince planlanmaktaydı.

Şikayete konu bölgelerde; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından uygulanan 766 sayılı Tapulama Kanunu çalışmaları sonucunda; vatandaşlar ve hazine tarafından tapulama komisyonlarına itiraza konu olup bilahare davaya konu edilen çekişmeli (davalı) parseller olduğu, değişik tarihlerde mahkemelerin sonuçlandığı (1978-1983) ve dolayısıyla yargıya taşınmış olan parsellere ilişkin hukuksal süreç işlemekte iken ve Tüzüğü'nün 20 nci maddesi esas alınarak bu bölgede planlama bakımından öncelik belirlenememiştir.

1994 yılında Bakanlığımız tarafından 6831 sayılı Orman Kanununun 3302 sayılı kanunla değişik 2/B madde uygulamaları yapmak üzere 180 nolu orman kadastro komisyonu görevlendirilmiştir. Büyükkaraağaç Mahallesinde kültür arazilerini çevreleyen ormanlık alanların 1942 yılında yapılan orman tahdidinden sonra 31/12/1981 tarihinden önce tarım alanı ve yerleşim yeri dönüşmüş yerler olmasına ve köylünün müracaatta bulunmasına rağmen Milli Savunma Bakanlığı adına izin verilen ve muhafaza ormanı olarak ayrılan sınırlar içinde 2/B madde araştırması ve uygulaması yapılamamıştır. Orman Kadastro Komisyonunun çalışmaları 13/02/1996 tarihinde ilan edilerek kesinleşmiştir.

Yürürlükte olan mevzuat hükümleri de dikkate alındığında; 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B maddesinin 4999/2 maddesiyle değişik 4 üncü fıkrasında *"Bu madde hükümleri; Muhafaza Ormanı, Milli Park Alanları, Tabiat Parkları, Tabiatı Koruma Alanları, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlar ve 3 üncü madde ile orman rejime içine alınan yerlerde bu niteliklerinin devamı süresince; yanan orman sahalarında ise hiçbir şekilde uygulanmaz."* hükmü kapsamında ilgili yerde izin ve muhafaza ormanı niteliğinin devam etmesi nedeni ile 2/B uygulaması yapılamamaktadır.

2) Söz konusu izin Orman Kanununun 17/3 üncü maddesine göre verilmiş olup, izne konu edilen sahalar Orman Kanununun 115 inci maddesi gereğince izin lehtarınca talep edilmesi halinde Maliye ve Çevre Orman Bakanlıklarının izni ile irtifak hakkına konu olmaktadır. İlgili Bakanlığın böyle bir talebi olmadığı için irtifak hakkı kurulmamış olup, Orman Kanununun 17/3 üncü maddesine göre verilen izin mevzuata uygundur.

25.01.1978 tarih ve 10071.478/6 sayılı olur ile izne konu edilen alan bölmeler itibariyle incelendiğinde ise Muğla Orman Bölge Müdürlüğünün 23.03.1977 tarihli ve 22.KD.5-29/401-855-4077 sayılı yazıları ekindeki 21.03.1977 tarihli izin raporunda, izne konu sahanın EKİNCİK, BALAN ve CANKURTARAN serileri içerisindeki toplam 72 (yetmiş iki) adet bölmeyi kapsayan 7871,63 ha.lık alandan oluştuğu, 25.01.1978 tarih ve 10071.478/6 sayılı izin olurunda ise sadece 30 (otuz) adet bölme numarası yazıldığı ancak izin alanının değişmediği görülmektedir. Bu durumun aralarındaki bölme numaralarının yazılmayarak izin sınırında kalan, en uçtaki batı ve doğu bölme numaraları yazılmak suretiyle atlamalı bir sistematik ile yazılmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

7871,63 hektarlık izin alanının; izin raporunda, izin olurunda ve saha teslim tesellüm tutanağında aynı olduğu görülmektedir. Eğer herhangi bir bölmenin izin olurundan teslimine kadar olan süreçte, izne konu sahadan çıkartılması söz konusu olsaydı, toplam alan bazında bir küçülme olması gerekirdi. Ancak böyle bir alan küçülmesi olmamıştır. Dolayısıyla Ekincik serisi 4 nolu bölme izin verilen ve teslim edilen saha içerisinde kalmaktadır.

İdareimizce yaptırılan amenajman planları 10-20 yıllık idare müddetleri esas alınarak hazırlanmaktadır. Amenajman planının yenilenmesi ve revizelerinde bölme numaraları ve alanlar ormanın tabi gelişme sürecine göre değişiklik gösterebilmektedir.

İzin raporunun 1977 yılında düzenlendiği, olurun 1978 yılında alındığı, saha tesliminin (izin saha sınırları değişmeksizin) 1982 yılında gerçekleştiği dikkate alındığında, izne konu bölme numaraları ile teslim edilen bölme numaraları ve seri adlarındaki değişikliğin izin alanının değiştiği anlamına gelmediği, yukarıda açıklanan teknik sebeplerden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Milli Savunma Bakanlığı adına idareimizce bugüne kadar verilen tüm izinlerde, konunun hassasiyeti, mahiyeti, önemi ve gizliliği nedenleri ile vaziyet planı istenmemektedir. Bu izinde de izne konu sahanın dış sınırlarının işlendiği haritaların mevcut olduğu, ancak izinli saha içerisinde yapılacak tesisleri gösterir ayrıntılı vaziyet planlarının bulunmadığı, iznin Güneybatı Anadolu İlleri Denizüssü Tesisi amacıyla verildiği, dış sınırlarında herhangi bir aşım olmadığı görülmektedir.

3) Ekincik serisi 4 nolu bölme komisyon raporunda belirtildiğinin aksine yukarıda da açıklandığı üzere izinli saha içinde kalmaktadır. Dolayısıyla bu bölme üzerinde bulunan tesisler izin alanı dışında sayılamayacağından orman idaresi görevlilerinin orman varlığını gözetme konusunda görevlerini ihmal ettiği kanaatinin yerinde olmadığı düşünülmektedir.

4) Yukarıda izah edildiği üzere söz konusu sahanın 99 yılığına Güneybatı Anadolu İlleri Denizüssü tesisleri yapımı amacıyla Milli Savunma Bakanlığı adına tahsis edildiği sahanın askeri saha olması ve bu yönüyle gerek gizliliği gerek güvenliği nedeni ile izinli saha içindeki askeri tesislerin mahiyetinin sorgulamasının Orman İdaresince yapılmasının yerinde olmayacağı değerlendirildiğinde, Orman İdaresi çalışanlarının bir kusuru görülmediğinden Teftiş Kurulu marifetiyle tespit yaptırılmasının uygun olmadığı kanaatine varılmıştır. Burada yapılan tesislerin izin konusu olan “Güneybatı Anadolu İlleri Deniz Üssü tesisleri” izin amacı dışında yapılan bir tesis olup olmadığı hususunun Milli Savunma Bakanlığına değerlendirilmesinin gerektiği düşünülmektedir.

Muğla İli, Köyceğiz İlçesi, Sultaniye Köyü, Büyük karaağaç Mahallesi’nde 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B madde uygulaması, izin hakkının sona ermesi ve yine savunma amaçlı ilan edilen muhafaza ormanı statülerinin kaldırılması halinde İdareimizce her zaman yapılabileceği,

Söz konusu iznin Orman Kanununun 17/3 üncü maddesine göre verildiği, Orman Kanununun 115 inci maddesine göre irtifak hakkı kurulmaması nedeniyle Maliye Bakanlığının görüşünün alınmasına gerek bulunmadığı,

7871,63 hektarlık izin alanının; izin raporunda, izin olurunda ve saha teslim tesellüm tutanağında aynı olduğu, Ekincik serisi 4 nolu bölme izin verilen ve teslim edilen saha içerisinde kaldığı,

Ekincik serisi 4 nolu bölme izinli saha içinde kaldığı, dolayısıyla bu bölme üzerinde bulunan tesislerin izin alanı dışında sayılamayacağı, orman idaresi görevlilerinin orman varlığını gözetme konusunda görevlerini ihmal etmedikleri,

Söz konusu sahanın 99 yıllığına Güneybatı Anadolu İlleri Denizüssü tesisleri yapımı maksadıyla Milli Savunma Bakanlığı adına tahsis edildiği, askeri saha olması ve bu yönüyle gerek gizliliği gerek güvenliği nedeni ile izinli saha içindeki askeri tesislerin mahiyetinin sorgulanmasının Orman İdaresince yapılmasının yerinde olmayacağı düşünüldüğünde Orman İdaresi çalışanlarının bir kusurunun bulunmadığı, Teftiş Kurulu marifetiyle tespit yaptırılmasının uygun olmadığı kanaatine varıldığı,

İzne konu sahanın dış sınırlarının işlendiği, ancak izinli saha içerisinde yapılacak tesisleri gösterir ayrıntılı vaziyet planlarının bulunmadığı, iznin Güneybatı Anadolu İlleri Deniz Üssü Tesisi amacıyla verildiği, dış sınırlarında herhangi bir aşım olmadığı, izin amacı dışında yapılmış bir tesis olup olmadığının Milli Savunma Bakanlığınca değerlendirilmesi gerektiği,

Hususları göz önünde bulundurularak ilgi (a)'da kayıtlı yazınız ekinde alınan 22.12.2010 tarihli ve 23 nolu Dilekçe Komisyonu Genel Kurul Kararında yer alan Bakanlığımız ile ilgili tespit ve kanaatlerin, itirazlarımız ve açıklamalarımız dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesi ve sonuçlandırılması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Veynel EROĞLU

Çevre ve Orman Bakanı
Afyonkarahisar Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Kararı

Tarih: 22/12/2010

Karar No: 23

Dilekçe No.	Dilekçinin Adı, Soyadı Adresi	Dilekçe Konusu
9285	Ergün AKGÜN	Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece kara askerî yasak bölge sınırları içerisinde bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebi.
4505	Sultaniye Köyü Büyükağaç Mah. Köyceğiz/MUĞLA	

1. Giriş

Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının, Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece kara askerî yasak bölge kapsamında bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren ve Büyükkaraağaç Mahallesinde oturan köylüler adına verilen Ergün AKGÜN'e ait dilekçe hakkında verdiği "Dilekçenin esastan görüşülemeyeceğine dair" 29/06/2006 tarihli ve 9518 numaralı kararına, Muğla Milletvekili Orhan Seyfi TERZİBAŞIOĞLU tarafından itiraz edilmiştir.

Yapılan ilk incelemede itirazın İçtüzüğü'nün 116/2 nci maddesinde belirtilen 15 günlük itiraz süresi içerisinde, yani Komisyon Başkanlık Divanı kararı kesinleşmeden yapıldığı anlaşılmıştır. İçtüzüğü'nün 117 nci maddesine göre de dilekçe itirazın incelenmek üzere Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun (DKGK) 02/11/2006 günlü toplantısında gündeme alınmış, müştekiler dinlenilmiş, MSB ile Çevre ve Orman Bakanlığı temsilcilerinin bilgisine başvurulmuş ve şikayet konusunun araştırılmasına, dosyanın tekemmül ettirilmesine karar verilmiştir. 22 nci Dönem DKGK çalışmaları ve verilen dilekçeler kadük olmadığından, 23 üncü dönem Komisyon çalışmaları kaldığı yerden devam ettirilmektedir.

Ergün AKGÜN'ün 12/1/2010 tarihli dilekçesi, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı tarafından ilgisi nedeniyle ve incelenmesi için Komisyonumuza havale edilmiştir. Bu dilekçesinde müşteki önceki şikayet ve taleplerini yenilediği görülmüştür.

DKGK 11/3/2010 tarihli toplantısında dilekçe konularını tekrar gündemine almış, konu hakkında yapılan usulî incelemede, dilekçelerin İçtüzüğü'nün 116 nci maddesinde belirtilen şartları taşıdığı anlaşılmış ve şikâyet konusu esastan incelemeye alınmıştır. Ayrıca, 22 nci Dönemde sunulan dilekçeler ve Komisyonun bu dilekçelere ilişkin incelemeleri, elde ettiği belge ve bilgiler kadük olmadığından, dosya içeriği gözden geçirilerek, Komisyon çalışmalarının kaldığı yerden tekemmül ettirilmesi benimsenmiştir.

Yapılan incelemede, DKGK'nın 02/11/2006 tarihli toplantısında müştekiler, Milli Savunma Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı temsilcilerinin verdikleri bilgiler ile Komisyon Başkanlığının yazışmaları ve araştırmaları sonucu elde edilen belgeler gözden geçirilmiş; ancak, konunun muhatabı idarelerin vermiş oldukları bilgilerin Komisyonumuzun üzerinde durduğu şikayet konusu hususları açıklamaktan uzak olduğu, elde edilen verilerin şikayet konusunu sübûta erdirecek nitelikte olmadığı, şikayet mahallinin yerinde incelemeye tabi tutulmadan sorunun boyutlarının ortaya çıkarılamayacağı, anlaşılmıştır. Bu çerçevede başta;

- Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliğini sağlamak için tesis edilen kara askeri yasak bölgelerin sınırlarının nereleri kapsadığı, bu sınırlar içerisinde bulunan gayrimenkullerin mülkiyet durumlarının ne olduğu,

- Mer'i mevzuat, hizmet gerekleri ve kamu yararı bakımından, Büyükkaraağaç Mahallesinin yasak bölge sınırları dışına çıkarılıp çıkarılamayacağı,

- Büyükkaraağaç mahallesinin ve burada bulunan halkın geçmişten gelme fiili kullanımında/zilyetliklerindeki orman statüsündeki alanlarda, Çevre ve Orman Bakanlığının Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı / kullanım izni tesisine dair işleminin hukukilik ve yerindelik bakımından uygunluğu,

- Müştekilerce dile getirilen, mahallelerinin 2 nci derece askeri yasak bölge kapsamında kaldığı halde 1 inci derece askeri yasak bölge sınırları içerisindeymiş gibi fiili uygulamalara ve sınırlamalara tabi tutuldukları iddiasının ne kadar doğru olduğu, bölgedeki idarî makamlarca yapıldığı iddia edilen hürriyeti kısıtlayıcı tasarrufların (eylem ve işlemlerin) mahiyetinin ne olduğu, bu iddianın doğru olup olmadığı ve bu çerçevede yaşandığı iddia edilen idari eylemlerin hukukilik ve yerindelik bakımından ne kadar hizmet gereklerine uygun olduğu,

- Yerel mülki idarelerin şikayet konusuna ilişkin iş ve işlemlerinde ihmali bir tasarruflarının olup olmadığı,

- vb.

Hususlarında, 832 sayılı Sayıştay Kanununun Ek 12 nci maddesi çerçevesinde Sayıştay'dan denetim talebinde bulunulmuştur. Komisyonumuz 22/12/2010 tarihli toplantısında, konuyu, kendisine ulaşan verileri ve Sayıştay Başkanlığınca sunulan inceleme raporunu nihai olarak değerlendirerek, hazırlanan taslak raporu/kararı kabul etmiştir.

2. Talep ve Şikayet Konusu ile İtiraz Başvurusu

Ergün AKGÜN'ün 19/12/2005, 2/10/2006 ve 12/1/2010 tarihli dilekçelerinde kısaca belirtmek gerekirse;

- Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin okulu, camisi gibi sosyal donatısı olan ve eskiden beri kullanılan bir yerleşim yeri olduğu, mahalle mezarlığında atalarından kalma mezar taşlarının bulunduğu; köyün askeri yasak bölge sınırları içerisine alındığı,

- İlan edilen askeri yasak bölge içerisinde kendilerinin uzun yıllardır kullandıkları tapulu ve tapusuz mülklerinin bulunduğu,

- Kara askeri yasak bölge ilanına konu Bakanlar Kurulu kararlarının yörenin özellikleri, yöre halkının ihtiyaçları ve hakları dikkate alınmadan alındığı,

- Söz konusu yasak bölge uygulaması sınırlarının hizmet gerekleriyle bağdaşmayan bir orantısızlıkla geniş tutulduğu,

- Bu yerleşim alanının 2 nci derece kara askeri yasak bölge kapsamında kaldığı halde 1 inci derece kara askeri yasak bölge sınırları içerisindeymiş gibi fiili uygulamalara ve sınırlamalara tabi tutulduğu,

- Askeri sıfatı olan birtakım şahıslarca, mülklerinin değerinin altında satın alınmak istendiği,

- Yasak bölge dâhilinde tatil köyü/sosyal tesis şeklinde birtakım yerleşkelere izin verildiği,

- Yasal yoldan tebligatta bulunulmadan ve kanuni yetki olmadan gayrimenkullerini terk etmeleri istendiği,

- Başka askeri yasak bölgelerde uygulanmayan yasaklamaların kendileri hakkında uygulandığı, iddia edilerek, konunun Komisyonca yerinde incelenmesi ve başka yasak bölge uygulamalarında olduğu gibi, mahallelerinde oturmalarına ve mülklerini kullanmalarına müsamahalı davranılmasının sağlanması talep edilmektedir.

Muğla Milletvekili Orhan Seyfi TERZİBAŞIOĞLU tarafından yapılan itiraz başvurusunda;

Muğla ili, Köyceğiz ilçesi, Karaağaç Köyünün 1942 yılında orman kadastro, 1953 yılında da tapu kadastro aldığı, köy sahip olduğu 200 nüfus itibarıyla de elektrik, su, telefon, asfalt yol gibi alt yapı hizmetlerine sahip olup ayrıca okul ve cami gibi binalarıyla da bir bütünlük içerisinde sosyal yaşamını devam ettirdiği,

Köyün tarihinin 1500'li yıllara dayandığı ve Piri Reis'in zamanında çizdiği haritalarda bile yerini alan Karaağaç köyünün günümüze kadar geldiği,

Bunun yanı sıra zengin doğal kaplıca ve şifalı su kaynaklarının yanı sıra daha önce de üretime tabi tutulan krom madeni rezervleriyle de pek çok doğal güzelliği bünyesinde barındırdığı,

Karaağaç Köyü ile Aksaz merkezi arası 18 km. olduğu,

Aksaz Deniz Üssü güvenliği nedeniyle boşaltılma kararının çıkması Karaağaç Köyü sakinleri için ileride telafisi mümkün olmayabilecek sonuçlar doğuracağı, kısıtlı imkanlarıyla balıkçılık, hayvancılık ve arıcılık ile uğraşan köy halkı bu tür faaliyetlerini bile belirlenen sınırlar içerisinde muntazam bir şekilde yapmaya devam ettiğini, bugüne kadar da herhangi bir sorun ile karşı karşıya kalınmadığı,

Emsalleri ile karşılaştırıldığında; örneğin "İstanbul-Boğazlar Bölgesi", yasak bölgeler içerisinde kalan köylerin yıllardır bulundukları yerde yerleşimlerini sürdürdükleri dikkate alınırsa, yüzyıllardır Karaağaç Köyü bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızın ve Karaağaç Köyü'nün durumunun tekrar gözden geçirilmesinin yerinde olduğu,

Belirtilerek, Komisyon Başkanlık Divanının 29/06/2006 tarihli ve 9518 numaralı kararına itiraz edilmiştir.

3. İlgili Mevzuat

3.1. Anayasa

“Madde – 23 Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir.

Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak;

Seyahat hürriyeti, suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek;

Amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir.

Madde – 35 Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.

Madde-170 Ormanlar içinde veya bitişigindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.”

3.2. 2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu:

“Madde -1 Bu Kanunun amacı;

a) Yurt savunması bakımından hayati önemi haiz askeri tesisler ve bölgeler ile sınırların, güvenlik ve gizliliğini sağlamak için bunların çevrelerinde, kıyılarında ve havalarında; kara, deniz ve hava askeri yasak bölgelerinin,

b) Yurt savunması veya yurt ekonomisine önemli ölçüde katkıda bulunan veya kısmen dahi tahripleri veya devamlı olarak ya da geçici bir zaman için faaliyetten alıkonulmaları halinde milli güvenlik veya toplum hayatı bakımından olumsuz sonuçlar doğurabilecek; diğer askeri tesis ve bölgeler ile kamu veya özel kuruluşlara ait her türlü yer ve tesislerin etrafında güvenlik bölgelerinin, kurulması, kaldırılması ve gerektiğinde genişletilmesine ilişkin esas ve yöntemlerin düzenlenmesidir.”

“Madde -2 Askeri yasak bölgeler:

Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile askeri yasak bölgeler kurulabilir veya kaldırılabilir. Askeri yasak bölgeler 1 inci ve 2 nci derece askeri yasak bölge olmak üzere ikiye ayrılır.

Birbirleriyle ilgili ve yakın askeri tesisler ve bölgeler için gerektiğinde ayrı ayrı yasak bölge tayin edilmeyip bu tesis ve bölgeler için müşterek ve bir bütün olarak askeri yasak bölge tesis edilebilir veya bu şekilde birleştirilmiş olanlar ayrılabilir.”

“Madde -5

a) Yurt savunması bakımından hayati önem taşıyan askeri tesis ve bölgelerin, çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen dış sınırlarının en az yüz, en fazla dört yüz metre uzağından alınan noktaların birleştirilmesi suretiyle meydana gelen alanlarda,

b) Kara sınır hattı boyunca ve lüzum görülen kıyılarda otuz ila altıyüz metre derinlikteki sahalarda,

Tesis edilir.

Ancak, kara sınır hattı boyunca tesis edilenler hariç olmak üzere, birinci derece kara askeri yasak bölgelerinin savunma ihtiyacı dörtyüz metrelik azami haddin dışında bir kısım kara parçalarının da birinci derece kara askeri yasak bölgesi içine alınmasını gerektiriyorsa bu yerlerinde birinci derece kara askeri yasak bölgeleri içine alınmasına veya arazi şartlarına uyulması, kamu hizmetleri, halkın faydalanması ve geçiş imkânlarının göz önünde bulundurulması gibi durumlarda bu bölgelerin yüz metre olan asgari haddinin daha aşağıya indirilmesine belirtilecek ihtiyaca göre Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilebilir.

(Ek fıkra: 20/10/2005-5412/1 md.) Kara hudutları boyunca tesis edilen askeri yasak bölgelerin sınırları ise, kamu yararı bulunması kaydıyla milli eğitim, kültür, turizm ve spor amaçlı faaliyetler için Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca daraltılabilir veya bazı bölgelerde tamamen kaldırılabilir. "

"Madde 7- Birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar:

1. Birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Bölge içindeki taşınmaz mallar kamulaştırılır.

b) Bölgeye buradaki görevlilerle, yetkili komutanlığın izin verdiği T.C. uyruğundaki diğer görevlilerden başkası giremez ve oturamaz. Ancak;

(1) Buradaki görevlilerin aile fertlerinin bölgeye girmelerine ve oturmalarına,

(2) Türk vatandaşlarının bölgedeki su kaynaklarından faydalanmalarına,

(3) Bölge içinde tespit edilecek yollardan geçiş yapılmasına, Yönetmelikte belirtilecek esaslara göre yetkili komutanlıkça izin verilebilir.

c) Yabancıların geçici olarak bölgeye girmeleri ve oturmaları Genelkurmay Başkanlığının iznine bağlıdır.

d) Bölge içindeki eski eserler ve doğal kaynakların milli kuruluşlarca veya milli kuruluşların denetimi altındaki Türk veya yabancı uyruklularca araştırılması veya işletilmesi, Genelkurmay Başkanlığının olumlu mütalaasının alınması koşuluyla ilgili kanun hükümlerine göre yürütülür.

e) (Değişik: 27/1/2004 - 5082/1 md.) Bölgenin fotoğraf ve filminin çekilmesi, harita, resim ve krokinin yapılması, not alınması veya harita uygulaması gibi faaliyetlerde bulunulması, bölgenin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatacak, bozacak ve açıklayacak cihazlar kullanılması, bu amaçla görevlendirilmiş olanlar ile Genelkurmay Başkanlığı tarafından izin verilmiş olanlar dışındakilere yasaktır.

2. Kara sınır hattı boyunca ve kıyılarda tesis edilen birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde kamulaştırma yapılması zorunlu değildir.

3. Yukarıdaki 2 'nci fıkra hükümlerine göre kamulaştırılmayan taşınmaz mallardan yerli halkın yararlanmasına ilişkin esaslar ile birinci derece kara askeri yasak bölgelerinin, bölge içindeki geçiş yollarının güvenliğinin sağlanması ve bölgeye girme yasağı ile ilgili diğer esaslar yönetmelikle tespit edilir.”

“Madde 8- İkinci derece kara askeri yasak bölgeleri; birinci derece kara askeri yasak bölgeleri çevresinde veya yurt savunması bakımından gerekli görülen diğer bölgelerde tesis edilir.

a) Birinci derece kara askeri yasak bölgeleri çevresinde tesis edilecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinin sınırları; birinci derece kara askeri yasak bölgeleri sınırlarından başlamak üzere beş kilometreye kadar uzaktan seçilen noktalardan geçirilen hat ile belirtilir. Bu hat, bölge içindeki savunma tesislerini kara gözetlemesine karşı gizleyen sırtlar ve arazi örtüleri varsa bu sırtların en yüksek noktalarından geçirilir ve görüşe engel örtüleri içine alacak şekilde tespit edilir. Savunma ihtiyacı ve bölgenin özelliklerinin zorunlu kıldığı hallerde bu mesafe on kilometreye kadar uzatılabilir.

b) Yurt savunması bakımından gerekli görülecek diğer bölgelerde tesis edilecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinin sınırları Bakanlar Kurulu kararında belirtilir.

İkinci derece kara askeri yasak bölgelerin sınırları Resmî Gazete 'de yayımlanır.”

“Madde 9- İkinci derece kara askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Türk vatandaşlarının bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmeleri serbesttir. Şu kadar ki, milli güvenliği sağlamak bakımından, gerekli görülecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinde; bölgede oturanlar dışındaki Türk vatandaşlarının bölgede oturmaları, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmeleri Bakanlar Kurulu kararı ile sınırlandırılabilir.

b) Yabancı gerçek ve tüzelkişiler bu bölgede taşınmaz mal edinemezler. Yabancılar ait bölgedeki taşınmaz malların tasfiyesine karar vermeye, tasfiye şekil ve şartlarını tespiti Bakanlar Kurulu yetkilidir.

c) (1) Yabancılar izin almadan geçici dahi olsa bölgeye giremezler, oturamazlar, çalışamazlar ve taşınmaz mal kiralayamazlar.

(2) Görevli yabancı uyruklu sivil kişilere izinler garnizon komutanlığının görüşü alınarak valiliklerce verilir.

(3) Görevli yabancı uyruklu asker kişilere izinler Genelkurmay Başkanlığınca verilir. Ancak Bu yetki yönetmelikte belirtilecek komutanlıklara devredilebilir. Verilen izinlerden ilgili valiliklere de bilgi verilir.

d) Bölge içindeki genel yollardan geçilmesi ve bölgeden turistik amaçlarla yararlanılmasına dair esaslar yönetmelikte gösterilir.

e) Yasak bölge tesisinden itibaren gerektiğinde altı ay içinde buradaki taşınmaz malların durumları (Bina, tarla, bağ, bahçe, orman, bataklık gibi) hava fotoğraflarıyla tespit edilir. Aynı süre içinde bölgedeki taşınmaz malların mülkiyet ve zilyetliğinin kimlere ait olduğu mahalli ve mülki idarelerce tespit edilerek yetkili komutanlığa bildirilir.

f) Bölgenin savunma gücü ve gizliliğini ihlal etmemek şartıyla, taşınmaz mallar üzerinde inşaat, hafriyat, tadilat, orman yetiştirmek veya kesmek, bataklık ihdas etmek veya kurutmak gibi hususlarda özel kanunlarına göre ilgili mercilerce izin ve ruhsat verilmeden önce, bölgenin savunma gücü ve gizliliği yönünden yetkili komutanlığın izninin alınması zorunludur. Yetkili komutanlıktan izin isteminde bulunulurken verilecek dilekçede yapılacak işin niteliği açıklanarak ilgili belge ve planların tasdikli birer örneği eklenir. Yetkili komutanlık bu istemi kabule değer görmediği takdirde ret sebebini gerekçesiyle birlikte yazılı olarak dilekçe sahibine bildirir. İtiraz vukuunda konu bir kere de Genelkurmay Başkanlığınca tetkik edilerek sonuçlandırılır.

İzin ve ruhsata tabi olmayan mahal veya işlerde de yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

Bu şekilde başlatılmış olan işlerde yapılacak tadilat istekleri hakkında da aynı usul ve esaslar uygulanır.

g) Yetkili komutanlıkça izin verilmeyen veya komutanlıkça kabul edilen şartlara uymayan her türlü inşaat ve eylemler durdurulur.

Böyle yapılar, komutanlığın tayin ve tebliğ edeceği süre içinde sahipleri tarafından yıktırılır. Süresi içinde yıkılmaması halinde yetkili komutanlığın istemi üzerine mahalli mülki idare amirliğince başkaca bir işlem ve karara gerek kalmadan yıktırılır ve masrafi sahiplerinden alınır.

h) (Değişik: 27/1/2004 - 5082/2 md.) Bölge içindeki askerî tesislerin ve bölgeden birinci derece kara askerî yasak bölgelerinin dürbünle gözetlenmesi, bölgenin fotoğraf ve filminin çekilmesi, harita, resim ve krokisinin yapılması, not alınması veya harita uygulaması gibi faaliyetlerde bulunulması, bölgenin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatacak, bozacak ve açıklayacak cihazlar kullanılması, bu amaçla görevlendirilmiş olanlar ile Genelkurmay Başkanlığı tarafından izin verilmiş olanlar dışındakilere yasaktır.

ı) Bölgedeki eski eserler ve doğal kaynakların araştırılması ve işletilmesi Genelkurmay Başkanlığının olumlu mütalaasının alınması koşuluyla ilgili kanun hükümlerine göre yürütülür.

Bu madde hükümlerinin; 25 Eylül 1981 tarihli ve 2527 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanan Türk soylu yabancılar hakkında ne şekilde uygulanacağı yönetmelikte gösterilir. "

“Madde- 33

Bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen hususları ve Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirtmek üzere bir yönetmelik düzenlenir.

Bu Yönetmelik; Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Genelkurmay Başkanlığı ve ilgili bakanlıkların görüşleri de alınmak suretiyle Milli Savunma Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konur. ”

3.3. 31.08.1956 Tarihli ve 6831 Sayılı Orman Kanunu

Madde 2 - İklim, su ve toprak rejimine zarar vermiyen ve daha verimli kültür arazisi haline getirilmesi Ziraat Vekâletince uygun görülen ormanların, orman rejimi dışında bırakılmasına ve orman meşhumuna dâhil olduğu halde orman rejimine tabi tutulmasında bir fayda görülmiyen sahipli yerlerin serbest bırakılmasına veya gayeye uygun hususi bir idare ve Kesim tarzı tatbik edilmesine Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

Madde 7- Devlet ormanlarının ve ormanların içinde ve, bitişiğindeki otlak, yaylak, kışlak, sulak ve her nevi arazi ile diğer ormanların hudutlarının tâyin ve tesbiti orman tahdit komisyonları tarafından yapılır;

Bu komisyonlar; Ziraat Vekâletince tâyin olunacak bir orman başmühendisinin veya yüksek orman mühendisinin reisliğinde Adliye Vekâletince tâyin olunacak en az beş sene hâkimlik veya avukatlık yapmış bir hukukçu âza ile iki yüksek orman mühendisi veya orman mühendis muavini, yüksek ziraat mühendisi veya ziraat teknisyeni ile tahdidi yapılacak vilâyetin umumi meclisince ve belediye hudutlarında belediye, koy hudutlarında köy ihtiyar meclislerince aralarından seçilecek bir asil, bir yedek azadan teşekkül eder. Asil ve yedek azaların isimleri orman tahdit komisyonu reisliğine bildirilir. Komisyon reisliği emrine lüzumu halinde teknik memur ve kâtip verilebilir.

Yasak bölgelerdeki ormanların tahdidi sırasında Milli Müdafaa Vekâletinden bir mümessil bulundurulabilir.

Tahdit komisyonları mürettep adedin yarısından bir fazlasıyla toplanabilir. Reis, hukukçu âza, yüksek ziraat mühendisi ve müntehap âza bulunmak şartıyla mevcudun ekseriyetiyle karar verebilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf ekseriyet teşkil etmiş addolunur.

Komisyon çalışma sırasında beldelerde belediye encümenleri, köylerde ihtiyar meclisleri tarafından seçilecek bilir kişilerin bilgisinden de faydalanır. Bunların tahdit gününde ve yerinde hazır bulunmamaları halinde komisyon lüzum gördüğü takdirde başka bilir kişi seçebilir.

Madde - 2 (Değişik madde: 20/06/1973 - 1744/1 md.)

16/10/1961 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden;

a) Su ve toprak rejimine zarar vermeyen, orman bütünlüğünü bozmayan, tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (Antepfıstığı) gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar bulunan yerler ile otlak, kışlak ve yaylak haline gelmiş yerler;

b) Şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları, Orman sınırları dışına çıkarılır.

Evvelce sınırlaması yapılmış ve fakat yukarıdaki fıkra hükümlerine uymadığı Orman Bakanlığınca veya vâki müracaatlar üzerine anlaşılan sınırlamaların düzeltilmesi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içinde orman kadastro komisyonlarınca yapılır. Bu düzeltme sonucu orman sınırları dışına çıkarılacak yer, sınırlaması itirazsız kesinleşmiş tapulu arazi ise mülkiyeti tekrar tapu sahiplerine intikal eder.

Yeniden yapılacak orman kadastrasında da bu madde hükümleri uygulanır.

Geçici 1 inci maddeye göre bildirilecek gerekçeli mütalâalarda, bu maddede yazılı hükümleri uygulamaya Orman Bakanlığı yetkilidir.

Bu madde hükümleri yanan orman sahalarında hiçbir suretle uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin şekil ve esaslar kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 6 ay içinde yürürlüğe konulacak tüzükle belli edilir.

Madde -7 (Değişik madde: 20/06/1973 - 1744/1 md.)

Devlet ormanlarının kadastrosu ve bu ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmaz malların ve diğer ormanların Devlet ormanları ile müşterek şuurlarının tâyin ve tespiti orman kadastro komisyonları tarafından yapılır:

...

“Madde 2- (Değişik madde: 05/06/1986 - 3302/1 md.)

Orman sayılan yerlerden:

A) Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi maksadıyla, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görmeyen aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler ile halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makilerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler,

B) 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (Antep fıstığı, çam fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanları,

Orman sınırları dışına çıkartılır.

Orman sınırları dışına çıkartılan bu yerler Devlete ait ise Hazine adına, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ise bu müesseseler adına, hususi orman ise sahipleri adına orman sınırları dışına çıkartılır. Uygulama kesinleştikten sonra tapuda kesin tashih ve tescil işlemi yapılır.

Bu yerler dışında orman sınırlarında hiçbir suretle daraltma yapılamaz.

(Değişik dördüncü fıkra: 5/11/2003-4999/2 md.)Bu madde hükümleri; muhafaza ormanı, millî park alanları, tabiat parkları, tabiatı koruma alanları, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlar ve 3 üncü madde ile orman rejimi içine alınan yerlerde bu niteliklerinin devamı süresince; yanan orman sahalarında ise hiçbir şekilde uygulanmaz.

(Ek : 22/5/1987 - 3373/1 md.) Bu maddenin (B) bendi ile orman sınırları dışına çıkarılıp, 2924 sayılı Kanunun 11 ve 12'nci maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığı satılacak yer, yapı ve tesisleri kullananlardan, satış işlemleri tamamlanıncaya kadar ecri misil alınmaz.”

“Madde 7 – (Değişik : 5/6/1986 - 3302/2 md.)

(Değişik birinci fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Devlet ormanları ile evvelce sınırlaması yapılmış olup da herhangi bir nedenle orman sınırları dışında kalmış ormanların, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanların, hususi ormanların, orman kadastrosu ve bu ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmaz malların ormanlarla müşterek sınırlarının tayini ve tespiti ile 2 nci madde uygulamaları ile ilgili olarak kadastrosu kesinleşmiş yerlerde tespit edilen fennî hataların düzeltilmesi işleri orman kadastro komisyonları tarafından yapılır.(Ek cümle: 15/1/2009-5831/2 md.) Ancak, henüz orman kadastrasına başlanılmamış yerlerde, 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre belirlenen orman sınırı, orman kadastro komisyonunca belirlenen orman sınırı niteliğini kazanır.

(Ek fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Orman kadastro komisyonlarının ormanların kadastrosu ve Devlet ormanlarında yapılacak 2 nci maddenin (B) bendi uygulamaları resen, 2 nci maddenin (A) bendi uygulamaları müracaatın değerlendirilmesi ve Bakanlığın onayı ile bedelsiz olarak, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ve hususi ormanlarda 2 nci maddenin (B) bendi uygulamaları ise bu ormanların sahiplerinin müracaatı üzerine bedeli karşılığında yapılır.

Orman kadastro komisyonları, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca atanacak bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisinin başkanlığında, bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi veya bunların bulunmaması halinde orman teknikeri, bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi veya bunların bulunmaması halinde ziraat teknisyeni, mahalli ziraat odalarının bildirilecek bir temsilci ile beldelerde belediye encümenince, köylerde köy muhtarlığınca bildirilecek bir temsilci olmak üzere bir başkan ve dört üyeden teşekkül eder.

(Değişik üçüncü fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Orman kadastro komisyonları ve amenajman heyetleri başkan ve üyelerine ödenecek tazminat ve harcırah miktarları her yıl bütçe kanunu ile belirlenir. Arazi çalışmalarının atama merkezleri dışında yapılması halinde arazi tazminatı yerine yurt içi gündelikler ödenir.

Komisyonların çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.”

“Madde 17- Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alakalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere; her çeşit bina ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır.

Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya herhangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur. Yanan yerlerde husule gelen enkaz hiçbir suretle eşhasa satılamaz. Bunlar resmi daire ve müesseseler ihtiyacına tahsis olunur.

Ormanlarda umumi sıhhat ve emniyet ve menfaat icabı veya estetik ve turistik bakımdan yapılacak her nevi bina ve tesisat ile orman hâsılatı işleyeceklerin ve kullanacakların yapacakları bina ve her nevi tesisat için Ziraat Vekâletinden izin alınır.”

“Madde 115- Devlet ormanlarının toprağı ile birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlik bir kanun ile olur.

Devlet ormanları üzerinde herhangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Maliye ve Ziraat Vekâletinin tasvibine bağlıdır.”

3.4. Orman Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 17.6.2004 Tarihli ve 5192 Sayılı Kanun:

“Madde -1 31/08/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17'nci maddesinin ikinci fıkrasının son iki cümlesi metinden çıkarılarak fıkranın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddenin Anayasa Mahkemesince iptal edilen üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir:

“Yanan orman alanlarındaki her türlü emval Orman Genel Müdürlüğünce değerlendirilir.”

“Savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğalgaz, altyapı ve katı atık bertaraf tesislerinin; sanatoryum, baraj, gölet ve mezarlıkların; Devlete ait sağlık, eğitim ve spor tesislerinin ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasında kamu yararı ve zaruret olması halinde, gerçek ve tüzel kişilere bedeli mukabilinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Devletçe yapılan ve/veya işletilenlerden bedel alınmaz. Bu izin süresi kırk dokuz yılı geçemez. Bu alanlarda Devletçe yapılanların dışındaki her türlü bina ve tesisler iznin sona ermesi halinde eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğünün tasarrufuna geçer. Söz konusu tesisler Orman Genel Müdürlüğü veya Çevre ve Orman Bakanlığı ihtiyacında kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle değerlendirilebilir. İzin amaç ve şartlarına uygun olarak faaliyet gösteren hak sahiplerinin izin süreleri; yer, bina ve tesislerin rayiç değeri üzerinden belirlenecek yıllık bedelle doksan dokuz yıla kadar uzatılabilir. Bu durumda devir işlemleri uzatma süresi sonunda yapılır. Verilen izinler amaç dışında kullanılamaz.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen bina ve tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya hususi ormanlarda yapılmak istenmesi halinde de Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir.”

3.5. Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliği

“Tanımlar:

Madde 3-

...

13) Askeri tesis

Askeri personel, tesis veya malzemelerin bulunduğu yer, depo, kışla, bina gibi yerlerdir.

14) Askeri Bölge

Birinci derece askeri yasak bölgeler, nöbet yerleri, karakol, kışla, karargahlar, askeri kurumlar, yerleşme ve konaklama gibi amaçlarla kullanılan bina ve mahallerin bulunduğu yerlerdir.

16) Stratejik (hayati) önemi haiz yer

Milli güvenliğin ve milli çıkarların sağlanmasına etkisi olabilecek topluluk, tesis veya yerlerdir.

4. Sayıştay İncelemesi

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 832 sayılı Sayıştay Kanununun Ek 12'nci maddesi hükmü uyarınca şikayet konusunun incelenmesi talebine ilişkin Sayıştay Başkanlığının yerinde incelemeleri de içeren hazırladığı “ Aksaz Deniz Üs Komutanlığının Kara Askeri Yasak Bölgesi Hakkında İnceleme Raporu” 21/7/2010 tarihi itibarıyla Meclis Başkanlığına gönderilmiştir. Söz konusu raporun sonuç kısmında konuya ilişkin şu bilgiler sunulmuştur:

Aksaz deniz üs komutanlığının güvenliğini sağlamak için tesis edilen kara askeri yasak bölgelerin sınırlarının nereleri kapsadığı konusunda;

Bakanlar Kurulu Kararları ile bu kararlar ekinde bulunan haritalar ve koordinat değerleri Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne bağlı Muğla Kadastro Müdürlüğünce incelendiği; 2565 sayılı Kanunun 5'inci maddesinde 1'inci derece kara askeri yasak bölge sınırlarının yurt savunması bakımından hayati önem taşıyan askeri tesis ve bölgelerin, çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen dış sınırlarından itibaren başlayacağı belirtilmişse de haritalarda bu işaretlemeler yapılmadığından en az yüz, en fazla dört yüz metre mesafelerden hangisinin esas alındığı veya bunlar dışında bir mesafenin esas alınıp alınmadığının tespitinin teknik olarak mümkün olmadığı, 2'nci derece askeri yasak bölge sınırlarında en uzak mesafenin 7.700 m. esas alındığı bildirildiği, bu mesafenin, 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ile bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelikte belirtilen sınırlara uygun olduğunun anlaşıldığı,

Bu sınırlar içerisinde bulunan gayrimenkullerin mülkiyet durumlarının ne olduğu konusunda;

Şahıslar adına kayıtlı olan ve kamulaştırılan 17 adet taşınmaz, Hazine adına kayıtlı olan ve Milli Savunma Bakanlığına tahsisli toplam 15 parsel taşınmaz ile Orman vasıflı olup Hazine adına kayıtlı toplam 17 parsel taşınmazın mülkiyet durumuna ilişkin bilgiler, Milli Savunma Bakanlığı İnşaat Emlak ve NATO Güvenlik Yatırımları Daire Başkanlığı ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden temin edildiği,

Marmaris Aksaz Deniz Üs Komutanlığının 2'nci derece askeri yasak bölge kapsamında ve Orman Bakanlığı tarafından 99 yıl kullanımına izin verilen saha içerisinde kalan ve şahıslar tarafından işgal edilen kaçak yapıların tespitine ilişkin olarak Milli Savunma Bakanlığı İzmir İnşaat Emlak Bölge Başkanlığınca kendi teknik elemanlarına çalışmalar yaptırıldığı,

Ayrıca ileride doğacak itirazlara meydan vermemek için Köyceğiz Tapu Kadastro Müdürlüğü elemanlarınca da müştereken aynı konuda çalışmalar yapılmış ve her iki çalışma sonuçlarının birbirini teyit ettiği,

Söz konusu gayrimenkullerin hiç birinin tapu kaydı mevcut olmadığı, şahıslarca işgal edilen yerlerde kanunun öngördüğü zilyetlik hakkı kazanılamadığı, okul binası, okul lojmanı, cami, cami lojmanı ve tarihi kilise şahıslara ait olmadığından zilyetlik söz konusu olmadığı, Bunlardan okul binası, okul lojmanı, cami, cami lojmanının Köy Muhtarlığı tarafından yaptırıldığı,

Bakanlar Kurulunun 2003/6165 sayılı kararı ile sınırları genişletildiği anlaşılan 1 inci ve 2 nci derece kara askeri yasak bölgelerin sınırlarının kamu hizmet gereklerini ve kamu yararını ne ölçüde karşıladığı, söz konusu Bakanlar Kurulu kararının yerindelik ve hukukilik durumu konusunda;

1'inci ve 2'nci derece kara askeri yasak bölgelerin kurulması talebine ilişkin olarak ilgili kurumca çalışmalar yapılırken, Kanun ve Yönetmelikte hangi kriterlerin esas alınacağı açık ve seçik olarak belirtilmediği, sadece ilgili makamların takdirine bırakıldığı, usul yönünden yapılan işlemlerde bir kanuna aykırılık görülmediği,

Meri mevzuat, hizmet gerekleri ve kamu yararı bakımından, Büyükkaraağaç Mahallesinin yasak bölge sınırları dışına çıkarılıp çıkarılamayacağı konusunda;

2565 sayılı Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik hükümleri dikkate alındığında, askeri yasak bölgelerin hizmet gerekleri ve kamu yararına olan ihtiyaç göz önünde bulundurularak söz konusu yer askeri yasak bölge ilan edilmiş olup, aynı prosedür takip edilerek Bakanlar Kurulunca askeri yasak bölge kapsamından çıkarılmasına karar verildiği takdirde, bu bölge kara askeri yasak bölge kapsamından çıkarılabileceği,

Büyükkaraağaç Mahallesinin ve burada bulunan halkın geçmişten gelme fiili kullanımında/zilyetliklerindeki orman statüsündeki alanlarda, Çevre ve Orman Bakanlığının Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı/kullanım izni tesisine dair işlemin hukukilik ve yerindelik bakımından uygunluğu konusunda;

Söz konusu yere ait, Çevre ve Orman Bakanlığınca Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı/kullanım izni tesisine dair işlemlerin, ilgili kanun hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği, ancak 6831 sayılı Kanunun 115'inci maddesinde belirtilen Maliye Vekâletince izin alındığına dair herhangi bir belge ibraz edilemediği,

Askeri yasak bölge sınırları dâhilinde kaldığı ve kamuya ait olduğu ileri sürülen sosyal tesislerin mahiyetinin ne olduğu konusunda;

Sosyal tesislerin askeri yasak bölge sınırları içerisinde kalıp kalmadığı, kaldıysa hangi yasak bölge sınırları içerisinde olduğu, sosyal tesislerin neleri kapsadığı ve bunların mahiyetlerinin ne olduğu hususlarının tespitinin ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri dikkate alınarak Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğünde çalışan konuya ilişkin uzmanlarca yapılabileceği,

Sosyal tesislerin kara askeri yasak bölge ilanı için gerekli olan "yurt savunması bakımından hayati önem taşıyan askeri tesis" kavramının içinde mütalaa edilip edilemeyeceği konusunda;

Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinin 3. maddesinde; birinci derece kara askeri yasak bölgelerin, askeri tesislerin, askeri bölgelerin ve stratejik (hayati) önemi haiz yerlerin tanımları yapıldığı,

Yukarıda belirtilen madde hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; askeri tesislerden askeri personelin, askeri malzemelerin bulunduğu yerlerin, depoların, kışlaların ve binaların anlaşılması gerektiği; askeri bölgelerin ise nöbet yerleri, karakol, kışla, karargâhlar, askeri kurumlar, yerleşme ve konaklama gibi amaçlarla kullanılan binalar ve mahallerin olduğu, hayati önemi haiz yerlerin ise milli güvenliğinin ve milli çıkarların sağlanmasına etkisi olabilecek topluluk, tesis veya yerler olduğu hüküm altına alındığı,

Askeri yasak bölgelerin yurt savunması bakımından hayati öneme haiz olan yerlerde kurulabileceği ve bu yerlerde Yönetmeliğin yukarıdaki maddesinde belirtilen birimler ve tesisler bulunabileceği,

Sosyal tesislerin askeri yasak bölgede kurulması için kanunda aranılan şartlara haiz olup olmadığı konusunda;

2565 sayılı Kanun ile bu Kanunun 33'üncü maddesi hükmü uyarınca çıkarılan Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinde askeri yasak bölgelerde kurulacak sosyal tesisler konusunda herhangi bir düzenleme yapılmadığı,

Söz konusu yerin tahsisi 18.06.1979 tarihinde yapılmış olmasına rağmen buradaki sosyal tesislerin hangi tarihte yapıldığı tarafımızca bilinmemektedir. Sosyal tesislerin yapıldığı tarih tespit edildikten sonra bu tarihte yürürlükte bulunan kanun hükümlerine göre inceleme yapılabileceği,

Tahsisin yapıldığı tarihten itibaren bu güne kadarki kanun hükümleri incelendiğinde;

1-Tahsisin yapıldığı tarihte 6785 sayılı İmar Kanunu yürürlükte olup Kanunda konuya ilişkin bir hüküm bulunmadığı,

2- 6785 sayılı İmar Kanununda 2981 sayılı Kanunla bir değişiklik yapılmış ve bu değişiklik 08.03.1984 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Adı geçen Kanunun 3'üncü maddesinde; askeri yasak bölgeleri ve güvenlik bölgelerinde, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait hareket, eğitim ve savunma amaçlı yapılarda bu Kanun hükümlerinin uygulanamayacağı belirtildiği,

3- 6785 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılarak yerine 3194 sayılı İmar Kanunu çıkarılmış ve söz konusu Kanun 9.11.1985 tarihinde yürürlüğe girdiği, adı geçen Kanunun 4'üncü maddesinin 2'nci paragrafında; Türk Silahlı Kuvvetlerine ait hareket, eğitim ve savunma amaçlı yapılar için, bu kanun hükümlerinden hangisinin ne şekilde uygulanacağı Milli Savunma Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından müştereken belirleneceği hükmü getirilmiştir. Madde hükmü uyarınca bu yerler için Milli Savunma Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanacak esaslara göre işlem yapılacağı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 22 yılı aşkın bir süre geçtikten sonra 04.06.2008 tarihinde bu esasları belirleyen bir protokol düzenlenerek 04.06.2008 tarihinde imza altına alınmış ve aynı tarihte yürürlüğe girdiği, 04.06.2008 tarihinden itibaren Protokol hükümlerinin uygulanacağı,

4- 3194 sayılı İmar Kanununun yürürlüğe girdiği 09.11.1985 tarihi ile Protokolün yürürlüğe girdiği 03.06.2008 tarihleri arasında ise 3194 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı,

Müştekilerce dile getirilen, mahallelerin 2'nci derece askeri yasak bölge kapsamında kaldığı halde 1 inci derece askeri yasak bölge sınırları içerisindeymiş gibi fiili uygulamalara ve sınırlamalara tabi tutuldukları iddiasının ne kadar doğru olduğu, bölgedeki idari makamlarca yapıldığı iddia edilen hürriyeti kısıtlayıcı tasarrufların (eylem ve işlemlerin) mahiyetinin ne olduğu, bu iddianın doğru olup olmadığı konusunda;

Mahallindeki çalışmalar sonucunda;

Kurumlarla yapılan yazışmalar ve Sultaniye Köyü yetkilileri ile yapılan görüşmelerden bu Köy ve Mahalleyle ilişkin olarak;

a) Büyükkaraağaç mahallesinin kuruluşunun yıllar öncesine dayandığı,

b) Köyceğiz Kaymakamlığı ve Muğla İl Müftülüğüne gönderilen yazılardan; Sultaniye Köyü cami inşaatının 1953 yılında, Büyükkaraağaç mahallesindeki cami inşaatının ise 1968 yılında tamamlandığı ve halen faaliyette olduğu,

c) Köyceğiz Kaymakamlığı ve Muğla Milli Eğitim Müdürlüğüne gönderilen yazılardan; Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesindeki okulun, 1983 yılında tamamlandığı ve ilk öğretmen atamasının aynı yıl yapıldığı, okulun (1983-1998) yılları arasında faaliyet gösterdiği, ilköğretim öğrencilerinin tamamı taşınmalı eğitim kapsamına alındığından (1998-1999) eğitim-öğretim yılında okulda eğitime ara verildiği ve halen de eğitim yapılmadığı, lojmanın ise 1984 yılında yapıldığı ve okula 1985 yılında elektriğin bağlandığı,

d) 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu ile adı geçen kanunun 12'nci maddesi gereğince yayımlanan Kimlik Bildirme Kanununun Uygulanması İle İlgili Yönetmelik hükümleri uyarınca düzenlenen ve muhtarlıkça onaylanan Kimlik Bildirme Belgelerinden bu yerde toplam 41 adet konut, cami, cami lojmanı, marangoz atölyesi, okul ve okul lojmanının bulunduğu,

e) Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü ve bu köye bağlı Büyükkaraağaç Mahallesinde kimlerin oturduğu konusunda oluşturulan komisyonun yapmış olduğu çalışmalar sonucunda düzenlenen tutanağın, bu yerde toplam 44 hanenin bulunduğu ve 123 kişinin ikamet ettiği,

f) Köyceğiz Belediye Başkanlığınca gönderilen yazıdan, Sultaniye Köyü ve bu köye bağlı mahalle sınırları içinde toplam 130 kişinin emlak vergisi mükellefi olduğu,

g) Aydem Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Köyceğiz işletmesince gönderilen yazıdan ise bu yere elektriğin 1984 yılında geldiği, ilk abonelik işleminin 1985 yılında yapıldığı ve Büyükkaraağaç Mahallesinde 48 elektrik abonesinin bulunduğu,

h) Türk Telekom AŞ Köyceğiz Ofisince gönderilen yazıdan, Büyükkaraağaç Mahallesi il telefonun 16.08.1999 tarihinde bağlandığını ve abone işleminin aynı tarihte gerçekleştirildiğini ve halen bu köyde 23 adet telefon abonesinin bulunduğu,

Anlaşıldığı,

Sultaniye Köyü yetkililerinin ifadelerinden Büyükkaraağaç Mahallesi kuruluşunun yüzlerce yıl önceye dayandığı, buradaki caminin 1950'li yıllarda yapıldığı ve halen faaliyette olduğu, okulun ise 1980'li yıllarda yapıldığı ve mevcut olduğu, elektriğin 1984, telefonun ise 1999 yılında bağlandığı, halen bu yerde 44 hanenin bulunduğu ve 123 kişinin ikamet ettiği, gayrimenkulu bulunan 130 kişinin emlak vergisi mükellefi olduğu bilgilerine ulaşılmış olması nedeniyle bu yerin eskiden beri bir yerleşim yeri olduğu görüş ve kanaatine varıldığı,

6831 sayılı Orman Kanununun 2'nci maddesinin (b) bendinin uygulaması hakkında;

6831 sayılı Kanunun 2'nci maddesinde; izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanların bu niteliklerinin devamı süresince hiçbir şekilde orman sınırlarının dışına çıkarılamayacağı belirtildiği, anılan madde hükmü uyarınca, geçmişten beri orman arazisini işgal ederek bu yerlere inşaat yapan, tarım arazisi açarak imar ve ihya eden kişilerin zilyetlik yoluyla tapu sahibi olmaları mümkün bulunmadığı,

İkinci derece kara askeri yasak bölge sınırları içinde bulunan gayrimenkullerin kamulaştırılması konusunda;

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri dikkate alınarak bu yerde taşınmaz malları bulunan kişilerin gayrimenkullerinin kamulaştırılması için Muğla İl İdare Kurulunca kamu yararı kararı alındığı ve Valilikçe onaylandığı,

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu genel bir kanun olup bu kanun hükümlerine göre kamulaştırma kararı alınıp kamulaştırma işlemine başlanmıyşsa da, 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu özel bir kanun olması nedeniyle sözü edilen yerde bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının daha uygun olacağı düşünüldüğü, çünkü bu yerin 1 ve 2'nci derece kara askeri yasak bölge sınırları Bakanlar Kurulunca belirlendiği ve burada yaşayan kişiler ile gayrimenkulleri bulunanların kanun ve yönetmelikten yararlanması gereken hakların kanuni güvence altına alındığı,

Kaldı ki 2565 sayılı Kanunun 2'nci maddesinde; Bakanlar Kuruluna kara askeri yasak bölge kurulması ve kaldırılması yetkisi verildiğinden alınacak yeni bir Bakanlar Kurulu Kararı ile yasak bölge sınırlarının değiştirilme imkânı bulunmaktadır. Bu yol izlenmeyip genel kanun olan Kamulaştırma Kanunu hükümleri uygulanarak, 2565 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan Yönetmeliğin kişilere sağladığı bir kısım hakların ellerinden alınmış olacağı,

Büyükkaraağaç mahallesinde oturan kişilerin başka yere nakledilerek iskân edilmeleri konusunda;

442 sayılı Köy Kanununun ek 10'uncu maddesi hükmü uyarınca Valilikçe resen köy yerleşme planının yapılması için Muğla İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği'ne "Köy Yerleşik Alanı Tespit Komisyonu" kurulması görevi verildiği, İskan Kanunu hükümlerine göre bunların Devlet eliyle iskan edilebilmesi için;

Milli Savunma Bakanlığı veya Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından kamulaştırılması ve kamulaştırma bedelinin İskan Kanununun 12'nci maddesi hükmü uyarınca iskan geliri hesabına yatırılması gerektiği, bu yerde tapusu olan gayrimenkul sahiplerinin sayısı çok az olup bunlar için

madde hükmünün uygulanması mümkünse de, bu yerde oturanların büyük bir çoğunluğu orman arazisini işgal ederek ev yaptıkları ve tarım arazisi açtıkları için bunların bu yerde Orman Kanunu hükümleri açısından zilyetlik yoluyla tapu sahibi olmalarının yasal olarak mümkün olmadığı, tapusu olmayan yerler için kamulaştırma bedeli tespit edilemeyeceğinden dolayısıyla iskan geliri hesabına kamulaştırma bedeli adı altında bir ödeme yapmaları mümkün olmadığı, tapusu olmayan kişilerin bu madde hükmüne göre iskan edilmelerine imkan bulunmadığı,

İskân Kanununun 13. maddesi Anayasa Mahkemesinin 24.09.2008 tarihli ve E.2006/142, K.2008/148 sayılı Kararında, bu maddenin uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmi Gazete'de yayımlanacağı güne kadar yürürlüğünün durdurulmasına karar verildiği, bu nedenle 13'üncü maddede belirtilen Milli Güvenlik nedeniyle iskân yapılabilmesi için Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin önerisi doğrultusunda Bakanlar Kurulunca Karar alınması gerekçe gösterilerek iskân edilmeleri mümkün olmadığı,

Köy Kanununun ek 14'üncü maddesinde 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu bu Kanun kapsamı dışında olduğu belirtildiği, bu nedenle söz konusu askeri yasak bölgede köy yerleşim planı düzenlenemeyecek, dolayısıyla da bu yasak bölge sınırları içinde kalan her hangi bir yere iskân edilemeyeceği,

442 sayılı Köy Kanununun ek 10'uncu ve ek 14' üncü maddesi hükmü, İskân Kanununun 12'nci maddesi hükmü ve İskân Kanununun 13. maddesi hükümleri incelendiğinde söz konusu köyün herhangi bir yere iskân edilemeyeceğinin anlaşıldığı,

Büyükkaraağaç Mahallesi sakinleri köylerinden başka bir yere nakillerini talep etmedikleri, bu köyde bir kısım kişilerin tapulu gayrimenkulleri bulunmakla beraber büyük bir çoğunluğu orman arazisini işgal ederek buralara evler yaptığı, tarım arazisi açtıklarını ve geçimlerini buradaki faaliyetleriyle sağladıkları,

Burada yaşayan kişilerin burada çocuklarını okutmak için okul yaptırılarak öğretmenler atanmış, ibadetleri için cami yaptırılmış ve imam görevlendirildiği, evlerine elektrik ve telefon bağlanmış, toplu yaşamları için gereken altyapılar hazırlanmış olup yaşamlarını burada sürdürdükleri,

Yıllardır bir arada yaşayan ve tapulu gayrimenkulleri olmayan bu insanlara kanunen herhangi bir kamulaştırma bedeli ödenmesinin imkanı olmadığı gibi İskan Kanunu hükümlerine göre de iskan edilmeleri mümkün olmadığından bunların yeni bir yere yerleştirilmeden buradan çıkarılmaları hayatiyetlerini devam etmelerindeki büyük sorun ve sıkıntıların yanında sosyolojik ve psikolojik bir takım sorunları beraberinde getireceği, yapılacak böyle bir uygulamanın Anayasanın sosyal Devlet ilkesi hükümlerine de uygun olmayacağının düşünüldüğü,

Yukarıda doğabileceği belirtilen olumsuz sonuçların önlenmesi ve mağduriyetlerin giderilebilmesi için Büyükkaraağaç sakinlerine Anayasanın sosyal Devlet ilkeleri göz önünde bulundurularak Devlet eliyle ikinci derece askeri yasak bölgede tanınan hakların tümüyle kullandırılması, bu olamayacaksa yaşadıkları çevre şartlarıyla uyumlu olan bir başka yere yerleştirilmelerinin uygun olacağının düşünüldüğü,

Belirtilmiştir.

4. Belgeler

4.1. Milli Savunma Bakanlığının 23/3/2007 tarihli ve 9/3/2006 tarihli cevabi yazılarında:

Dilekçede belirtilen bölgenin, Bakanlar Kurulunun 15 Ağustos 2003 tarih ve 2003/6165 sayılı kararı ile tesis edilen kara askeri yasak bölgeler kapsamında bulunduğu,

Anılan bölgede bulunan şahıs mülkiyetindeki arazilerin kamulaştırılmasına yönelik çalışmalara başlanıldığı, bölgenin Çevre ve Orman Bakanlığından kullanma izni alınan orman arazisi kapsamından çıkarılması uygun görülmediği,

Aksaz Deniz Üs Komutanlığı Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgesi sınırları içerisinde, şahıslara ait taşınmaz mal bulunmadığı,

Aksaz Deniz Üs Komutanlığı İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgesi sınırları içerisinde kalan şahıslara ait toplam 17 adet parselin, "Deniz Kuvvetleri Komutanlığı 2007 Yılı Kamulaştırma Planı"na alındığı,

Şahıslara ait parsellerin kamulaştırılmasını müteakip, halen İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge sınırları içinde kalan Büyükkaraağaç Mahallesinin Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgeye dâhil edileceği,

Büyükkaraağaç Mahallesinin İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge kapsamı dışına çıkarılmasının mümkün ve uygun olmadığı, aksine 5543 sayılı Kanun gereği, Büyükkaraağaç Mahallesinin bir başka bölgeye naklinin hızlandırılmasının gerektiği,

Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge içerisinde bulunan tesislerin kullanım maksadının ve mahiyetinin konu ile ilgisinin bulunmadığı,

Büyükkaraağaç Mahallesi İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgesi sınırları içinde kaldığı halde, Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgeleri için uygulanan sınırlamalara tabi tutulduğu iddiasının doğru olmadığının tespit edildiği,

Belirtilmiştir.

4.2. MSB'nin Komisyonumuza muhatap 21/05/2010 tarih ve 678 sayılı yazısında:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca alınan 11 Mart 2010 tarihli ve 16 sayılı kararla, bu karara dayalı talep dilekçesinde belirtilen bazı konularda Sayıştay'ca yerinde inceleme yapılarak inceleme sonuçlarının Dilekçe Komisyonunca değerlendirilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmesinin talep edilmiş olduğu Genel Kurmay Başkanlığının 06/05/2010 tarihli 1575 sayılı yazı ekinde gönderilen Sayıştay Başkanlığının 20/09/2010 tarihli 41777 sayılı yazısından anlaşıldığı,

Konu hakkında yapılan inceleme sonucunda; Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca Sayıştay Başkanlığından talep edilen konuların 832 sayılı Sayıştay Kanununun ve buna ilişkin kabul edilen uygulama yönetmeliği kapsamında olmadığı sonucuna varıldığı,

Bu itibarla; Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu tarafından Sayıştay Başkanlığından talep edilen hususların TBMM İç Tüzüğü'nün 41'inci maddesi kapsamında Bakanlıklarından talep edilmesi halinde gerekli bilgi ve belgelerin komisyona gönderilebileceğinin değerlendirildiği,

Bildirilmiştir.

MSB'nin 21/05/2010 tarih ve 678 sayılı yazısına ekli Sayıştay Başkanlığının Genel Kurmay Harekat Başkanlığına muhatap 23/04/2010 tarih ve 41777 sayılı yazısında;

TBMM Dilekçe Komisyonunca alınan 11/03/2010 tarih ve 16 sayılı kararında belirtilen konuların (03/05/2010- 07/05/2010) tarihleri arasında yerinde incelenmesi planlandığı, 18/06/1979 tarih ve 7/17851 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1. ve 2. derece yasak bölge ilan edilen ve 15/08/2003 tarih ve 2003/6165 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile sınırları genişletilen kara askeri yasak bölgelere ait inceleme konusu ile ilgili mahallinden temin edilecek belge ve bilgilerin Başkanlıklarınca görevlendirilecek denetim elemanlarına verilmesi, ayrıca arazi üzerinde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü'nce görevlendirilen teknik elemanlar tarafından ölçüm ve aplikasyon işlemlerinin yaptırılması gerektiğinden, bu işlere nezaret edecek Kurum elemanlarının görevlendirilmesi ve çalışmalarla ilgili olarak gerekli kolaylığın sağlanmasının talep edildiği

Anlaşılmıştır.

4.3. Sayıştay Başkanlığınca Rapor Eki Belge olarak sunulan Milli Savunma Bakanlığının Çevre ve Orman Bakanlığına muhatap 22/7/2009 tarih ve 14980 sayılı yazısında:

6831 sayılı Orman Kanununa göre sınırları belirlenen, Milli Savunma Bakanlığına kullanım izni verilen devlet ormanı sınırları içerisinde bulunan işgalli yapıların, kullanım izninin verildiği 1981 yılından öncede mevcut olması nedeniyle, söz konusu işgalli yapı ve tesislere aynı Kanunun 17 nci maddesi hükmü gereğince işlem yapılması talep edildiği görülmüştür.

4.4. Çevre ve Orman Bakanlığının 17/5/2006, 16/9/2010, 28/9/2010 ve 15/10/2010 tarihli cevabi yazılarında:

Milli Savunma Bakanlığına Muğla İli, Köyceğiz İlçesi, Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç mahallesinin de içinde bulunduğu 7871,63 Ha.'lık ormanlık alanda askeri amaçla 99 yılıllığına Makamın 25.01.1978 tarihli ve 478/6 sayılı olurlarıyla bedelsiz izin verildiği, sahanın 26/08/1982 tarihinde ilgili Bakanlığa teslim edildiği, ayrıca bu sahanın Köyceğiz Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içinde kalan 3639 Ha.'lık kısmının da Aksaz Deniz Üs Komutanlığına teslim edildiği, ancak işlem dosyasında 6831 sayılı Orman Kanununun 115'inci maddesi gereğince irtifak hakkı tesis edilmediği,

Aksaz Deniz Üs Komutanlığına izin verilen sahalara ilişkin müracaatın, Milli Savunma Bakanlığınca koordinatlar belirtilerek yapıldığı, fakat alanın belirtilmediği, tahsis talebinin gerekçesinin ulusal savunma amaçlı olması nedeniyle talep edilen saha belirlenirken içinde bulunan Büyükkaraağaç Mahallesi ve mahallede ikamet eden kişilerce kullanılan gerek tapulu gerekse tapusuz arazilerin dikkate alınmadığı, Milli Savunma Bakanlığınca talep edilen koordinatlar içinde kalan tüm alanın izin-irtifak hakkı raporuna dahil edildiği,

Ayrıca, Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği ve gizliliğini sağlamak amacıyla, tesisin çevresindeki kara ve deniz mıntıkaları 1110 sayılı Askeri Memnu Mıntıkalar Kanunu gereğince 1979 yılında Bakanlar Kurulu Kararıyla Askeri Yasak Bölge olarak ayırdığı ve askeri yasak bölge hudutları dahilinde kalan 7871,63 Ha.'lık ormanlık sahada Milli Savunma Bakanlığı adına 99 yıl süreli izin irtifak hakkı tesis edildiğinden bu alanlarda 6831 sayılı Orman Kanununun 2/A ve 2/B madde uygulamasının yapılmasının yasal imkanı bulunmadığı,

Orman kadastro suna ait yönetmelikte izin verilen sahalarda orman sınırları dışına çıkarma (2/B) uygulamasının yapılamayacağını belirtildiği, bu sebeple orman kadastro çalışmaları sırasında, bahse konu alanda 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B madde araştırmasının yapılmadığı,

Ayrıca bir köyde 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B sayılı Orman Kanununun 2/B madde uygulaması yapıldıktan sonra, bu uygulama için köyde yeni bir çalışma yapılabilmesi hallerinin Orman Kadastro Yönetmeliğinde tarif edildiği, mevcut mevzuata göre izin sahalарının sonlanmaması halinde, 2/B araştırması yapılabilmesinin mümkün görülmediği, ilave olarak 2/A madde uygulamasına yönelik meri yönetmeliğın bulunmadığı,

Milli Savunma Bakanlığı adına verilen iznin devam ettiği ve mevzuatta gerekli değışiklik yapılmadığı sürece Sultaniye Köyü, Büyükaraağaç Mahallesiindeki problemin çözümünün mümkün olamayacağının değerlendirildiği,

Belirtilmiştir.

4.5. Sayıştay Başkanlığınca Rapor Eki Belge olarak sunulan Çevre ve Orman Bakanlığının Milli Savunma Bakanlığına muhatap 15/10/2008 tarih ve 1383 sayılı yazısında:

Orman Genel Müdürlüğü yetkililerince hazırlanan raporda 26/8/1981 tarihinde Milli Savunma Bakanlığına teslim edilen saha ile ilgili orman yangınlarına 1. derecede hassas olan yörede sosyal problemler olabileceği, orman halk ilişkilerinin olumsuz etkileyeceği düşüncesiyle Orman Genel Müdürlüğünü işgalcilerin tahliyesi konusunda taraf olmasının uygun olmayacağı,

Belirtilmiştir.

4.6. İçişleri Bakanlığının 26/10/2010 tarihli yazısına ekli Muğla Valiliğinin 4/10/2010 tarihli yazısında:

Muğla ili Köyceğiz ilçesi Sultaniye Köyü Büyükaraağaç Mahallesinde, İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge içerisinde bulunan, mülkiyeti gerçek kişilere ait 11 adet parselde kayıtlı taşınmazların, 2942 sayılı Kanun kapsamında yapılacak kamulaştırma çalışmalarına esas olmak üzere kamu yararı kararı alınması, Milli Savunma Bakanlığı İzmir İnşaat Emlak ve Nato Enfrastrüktür Başkanlığının 07.05.2008 tarih ve 1744 sayılı yazıları ile Valiliklerinden talep edildiği,

Bu talebin, İl İdare Kurulunca mevzuat doğrultusunda değerlendirilerek, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunun 5 inci maddesi gereğince kamu yararı kararı alındığı, 05/06/2008 tarih ve 787 sayılı bu karar, aynı Kanunun 6 ncı maddesine göre de Valiliklerince 17/06/2008 tarihinde onaylandığı,

2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun “Güvenlik bölgelerinde uygulanacak esaslar” başlıklı 21. maddesi (a) bendinde, “bölge içerisindeki gerçek ve tüzel kişilere ait malların kamulaştırılabileceği” hükmü bulunduğu,

Milli Savunma Bakanlığı İzmir İnşaat Emlak ve Nato Enfrastrüktür Başkanlığının talebi üzerine 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre İl İdare Kurulunun 05/06/2008 tarih ve 787 sayılı kararı ile verilen kamu yararı kararına ait işlemler yasa ve mevzuata uygun olarak tesis edildiği,

Bildirilmiştir.

4.7. Köyceğiz Kaymakamlığının 10/2/2010 tarihli yazısına ekli inceleme raporunda:

Aksaz Deniz Üs Komutanlığınca belirlenen Askeri Yasak Bölge içinde kalan özel mülkiyetlerden bir kısmının, tarafların uzlaşmaları sonucunda kamulaştırmaları yapıldığı, Taraflar arasında uzlaşma sağlanamayan taşınmazlarla ilgili olarak; Milli Savunma Bakanlığı tarafından taşınmaz malikleri aleyhine Köyceğiz Asliye Hukuk Mahkemesin de açılan Kamulaştırma Bedelinin Tespiti ile Kamulaştırılan Taşınmazın Tapusunun İptali ve Hazine adına Tapuya tescili için açılan davaların bir kısmı tamamlanmış ve bir kısmı da halen devam ettiği,

Dilekçede bahsi geçen mahallenin boşaltılmasının yukarıda anlatılan sebeplerle olup, mağduriyetleri kamulaştırma bedellerinin kendilerine ödenmesi sureti ile giderildiği,

Bildirilmiştir.

4.8. 25 Ocak 1978 tarihli ve 478/6 sayılı MSB lehine kullanım izni verilmesine dair olurda:

Bahse konu kullanım sahasının mevkisi ile orman durumu, Muğla İli Marmaris ve Köyceğiz ilçeleri Ada ve Büyükkaraağaç köyleri mülki sınırları içinde... Muğla Orman Bölge Baş müdürlüğü Köyceğiz İşletmesi Ekincik serisi 1,7,10,15,16,28,39,47,61,74,76,78 Nolu Bölmelerinde olduğu, tahdidinin yapıldığı, şeklinde belirtildikten sonra “işbu orman sahası üzerinde, örneği ekte sunulan taahhüname yazılı şartlar dairesinde ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17/3 maddesi uyarınca (99) sene müddetle izin verilmesinde diğer ilgili yasa hükümleri saklı kalmak kaydıyla bir mahzur görülmemiştir.” denilmiş ve bahse konu sahanın Güney-Batı İlleri Deniz Üssü tesisi için kullanılması amacıyla tahsis edildiği, belirtilmiştir.

4.9. Çevre ve Orman Bakanlığının 15.10.2010 tarihli yazısına ekli Güney Batı Anadolu İlleri Deniz Üssü Tesisleri için saha tahsisi ve izin verilmesi konulu 18/6/1981 tarihli Taahhüt Senedinde:

İzne konu sahanın mevkii ve hududu, Muğla İli Marmaris ve Köyceğiz ilçeleri Ada ve Büyükkaraağaç köyleri mülki sınırları içinde ... Muğla Orman Bölge Baş müdürlüğü, Köyceğiz İşletmesi Ekincik serisi 1,2,3,5,6,7,10,15,16,28,39,40,41,42,43,44,45,46,47,61,74,76,78.... Bölmelerinde bulunduğu belirtildikten sonra,

“1. İzne konu olan saha Güney Batı Anadolu İlleri Deniz Üssü tesisi için kullanılacaktır.

Orman Bakanlığının yeniden muvafakatı alınmadan bu sahada yukarıda yazılı tesislerden başkası yapılmayacak, tesislerin ve sahaların normal kullanılmasını ve gayesini taşıyacak hiçbir eylem veya işleme teşebbüs edilmeyecektir.

...

11. Hak lehdarı (MSB) işbu Taahhüd Senedi ile taahhüd ve kabul olunan şartlara uygun hareket etmediği takdirde, Orman İdaresinin yapacağı ihtara rağmen şartlar yine yerine getirilmezse iznin ilgili Bakanlıklarca ortadan kaldırılacağını peşinen kabul eder.”

Denilmiştir.

4.10. 26/8/1982 tarihli İzin İrtifak hakkı verilen sahanın Teslim ve Tesellüm Tutanağında:

İzne konu sahanın bulunduğu orman ve mevkii “ Ekincik serisi 1,2,3,5,6,7,10, 15,16,28,39,40,41,42,43,44,45,46,47,61,74,76,78 Nolu Bölmeler Karaağaç mevkii” olarak belirtilmiştir.

Yine, 1 Mart 1980 tarihli Güney –Batı Anadolu İlleri Deniz üssünün askeri yasak bölgeleri sınırları içinde kalan ve MSB lehine kullanma izni verilen sahayı gösteren haritada yukarıda belirtilen bölmelerin kullanım iznine konu edildiği görülmüştür.

Bu şekilde kullanım iznine dair olur kapsamında olmayan ve şikayete konu ihtilaflı alanında bulunduğu Ekincik serisi 2,3,5,6,40,41,42,43,44,45,46 nolu bölmelerinde MSB’ye teslim edildiği görülmüş, Aksaz Özel Eğitim Merkezinin bulunduğu Ekincik serisi 4 nolu bölmenin ise gerek kullanım izninde, gerekse teslim tesellüm tutanağında MSB’ye tahsis edilen yerler arasında bulunmadığı tespit edilmiştir.

4.11. Aksaz Deniz Üs Komutanlığının yerleşkesine ve tesislerine ilişkin bilgilerin sunulduğu, kamuya açık Resmi Web sayfasında:

Deniz üssünün 1983 yılında inşa faaliyetlerine başlandığı, 1992 yılı itibariyle üssün ana yapılanması tamamlandığı, 1999 Ağustos ayından sonra ortaya çıkan hareket ihtiyaçlarına bağlı olarak 200 adet lojman, Güney Görev Grup K.lığı Karargah binası, 456 ere hizmet veren yatakhane ve 300 yatak kapasiteli subay/astsubay vardiya binası imkanları kazandırıldığı ve üssün inşaat projelerinin 2003 Mart ayı itibariyle sonuçlandırıldığı,

Gemi, rıhtım, tersane, helikopter pisti, radar, tamir bakım birimleri, karargah ve hizmet binaları gibi vb. askeri amaçlı tesislerin yanı sıra sosyal tesisler başlığı altında, Aksaz lojmanlar bölgesinde 856 adet lojman, ilköğretim okulu, kreş, açık ve kapalı spor tesisleri, kütüphane, internet kafe ve aile kantini, 720 kişilik Aksaz Kültür Merkezi, 100'er kişilik 2 adet restoran ile kokteyl salonu içeren Aksaz Sahil Gazinosu, 72 oda kapasiteli Aksaz subay/astsubay misafirhanesi, kayıkthane, halı sahalar, kondisyon merkezi, tenis kortları, basketbol sahalarının bulunduğu, spor komplekslerinin mevcut olduğu,

Yine Karaağaç koyuna konumlu Aksaz Özel Eğitim Merkezi Komutanlığı bünyesinde 432 motel, bir kafeterya, çok maksatlı salon, alakart restoran, sinema salonu, spor tesisleri, plaj ve yüzme havuzu ile hizmet verildiği,

Aksaz Deniz Üssünün hâlihazır imkân ve kabiliyetlerini sürekli geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılmakta olduğu,

Bilgileri yayımlanmıştır.

4.12. Sayıştay Başkanlığınca sunulan Orman Kadastro Haritaları ile Uydu Görüntüleri ve Fotoğraflar İncelendiğinde:

Askeri Yasak Bölgenin sınırlarının içerisinde Aksaz ve Karaağaç koylarının bulunduğu, Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesi'nin Karaağaç Koyu tarafında bulunduğu,

Gemi, rıhtım, tersane, helikopter pisti, radar, tamir bakım birimleri, karargah ve hizmet binaları gibi vb. askeri amaçlı tesisler ile lojman tesislerinin Aksaz Koyunda bulunduğu,

Bu yerleşke ile Büyükkaraağaç Mahallesi arasında kuş uçuşu deniz üzerinden yaklaşık 9 km. mesafenin, kara üzerinden ise kuş uçuşu yaklaşık 12 km. mesafenin bulunduğu; bu yerleşke ile Marmaris ilçesi merkezi arasında kuş uçuşu yaklaşık 9 km.lik, ulaşım yolu olarak da 13 km. mesafenin bulunduğu, yine yaklaşık ulaşım yolu ile 6 km. mesafe içerisinde bir marinanın da bulunduğu Adağzı yerleşkesinin (tatil beldesinin) bulunduğu,

432 motel, bir kafeterya, çok maksatlı salon, alakart restoran, sinema salonu, spor tesisleri, plaj ve yüzme havuzu gibi sosyal tesislerin bulunduğu Aksaz Özel Eğitim Merkezi Komutanlığının Karaağaç koyunda bulunduğu, bu yerleşim yeri ile Büyükkaraağaç mahallesi arasında kuş uçuşu yaklaşık 3 km. mesafenin bulunduğu,

Büyükkaraağaç mahallesi'nin ve burada mukim kişilerin kullanımındaki yerlerin 1942 tarihli orman tahditlerine göre ve sonradan yapılan aplikasyon 2/B araştırma çalışmalarına göre daha çok orman olmayan alanda kalmakla birlikte, mahkeme kararları vb. gelişmelere bağlı olarak yapılan Kadastro düzeltmelerine bağlı olarak daha çok Sultaniye Devlet Ormanları içerisinde kaldığı,

Aksaz Özel Eğitim Merkezi yerleşkesinin ve burada bulunan tesislerin ise 1'inci Derece Askeri Yasak Bölge sınırları içerisinde kalmakla birlikte Sultaniye Devlet Ormanları Muğla Orman Bölge Müdürlüğü Köyceğiz İşletmesi Ekincik serisi 4 nolu bölmede bulunduğu, Ekincik serisi 4 nolu bölmenin ise gerek kullanım izninde, gerekse teslim tesellüm tutanağında MSB'ye tahsis edilen yerler arasında bulunmadığı,

Karaağaç koyundaki Özel Eğitim Merkezinin daha çok yazlık tatil köyü mahiyetindeki yapılardan oluştuğu,

Görülüş ve anlaşılmasıdır.

5. Beyanlar

5.1. Muğla Milletvekili Nil Hıdır 12/1/2010 tarihli Komisyon toplantısında;

Şikâyeteye konu Köy ve Mahallenin yaklaşık 300 yıllık bir geçmişi olduğunu, 1940'lı yıllarda yapılan kadastro çalışmalarına zamanında itiraz edilemediği için sorununun günümüze taşındığını, Menteşe Oğullarıyla devlet makamları arasındaki ihtilaf ve mahkeme sürecinin devam ettiğini,

Günümüzde sorunun Aksaz Deniz Üs Komutanlığının Köyceğiz Kaymakamlığına yönelik, 2 nci Derece Askeri Yasak Bölge içerisinde bulunan 160 civarındaki arsanın boşaltılması talimatıyla tekrar gündeme geldiğini,

Söz konusu köyün 60 bin kiloluk bal üretiminin, 150 ila 200 dönümlük tarım arazisinin bulunduğu, altı bine yakın küçük ve büyük baş hayvanı olduğunu, yerleşik ekonomik yaşamını sürdürdüğünü, buradaki vatandaşların Orman Kanununun 2/A uygulaması kapsamında değerlendirilmeksizin bir göçebe çadırında yaşıyor gibi taşınmalarının istenmesinin insan haklarıyla bağdaşmayacağını,

Bölge halkının kamu kurumlarına saygı duyan, devletini seven kişiler olduğunu ancak uygulamalardan dolayı büyük bir üzüntü içerisinde bulundukları,

Öncelikle beklentilerinin söz konusu bölgede gerekli kadastro çalışmalarının yapılarak vatandaşların haklarının tespit edilmesi yönünde olduğunu, illa taşınması gerekiyorsa vatandaşın mağduriyetini gidermek üzere kendilerine bir yer gösterilmesi gerektiğini,

Belirtmiştir.

5.2. Muğla Milletvekili Abdurrahman Keser 2/11/2006 tarihli Komisyon toplantısında;

Büyükkaraağaç Mahallesiyle Aksaz Üs Komutanlığı arasında 18 km.lik mesafenin olduğu, bölge insanının kamu kurumlarına saygılı insanlar olduğunun, söz konusu mahallenin camisi, okulu olan ve eskiden beri kullanılan bir yerleşim yeri olduğunu, 2. derece yasak bölge sınırları içerisinde bulunduğunu, Aksaz Komutanlığının 2 nci Derece Kara Askeri Yasak Bölgedeki yerlere 1'inci derece askeri bölge tabelaları çıktığını, Aksaz Komutanlığıyla Büyükkaraağaç Mahallesi arasında koyların bulunduğunu, sosyal tesis gibi yapıların bu koylar değerlendirilerek yapılabileceğini belirtmiştir.

5.3. Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi Hakim Albay Erol Dursun 2/11/2006 tarihli Komisyon toplantısında;

Dosya üzerinde yaptığı incelemeden şikayete konu Büyükkaraağaç Mahallesinin 2 nci Derece Kara Askeri Yasak Bölge sınırları içerisinde kaldığının anlaşıldığını, mevzuata göre vatandaşların 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde belli sınırlamalar dâhilinde mülkiyet haklarını kullanabilmelerinin, bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmeleri serbest olduğunu, buralarda kamulaştırma yapılmasının yasal olarak mümkün olmayacağını, 2 nci derece askeri yasak bölgede 1 inci derece askeri yasak bölgedeki gibi tasarruflarda bulunmanın idari hata oluşturacağını, konunun yerinde incelemelerle açıklığa kavuşturulması gerektiğini,

Belirtmiştir.

6. Usul ve Esasa İlişkin Değerlendirme

6.1. Genel Tespit ve Değerlendirme

Komisyonumuz, “Aksaz Deniz Üssü Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece kara askerî yasak bölge kapsamında bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi” talebini içeren dilekçe hakkında ilgili kamu kurumlarından konunun incelenmesini ve neticenin bildirilmesini istemekle beraber, talep ve şikâyet konusunun genellik arz etmesini, yazılı basın organlarında benzer uyuşmazlık konusunun sıkça yer almasını dikkate alarak, konuya ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının yaptığı iş ve işlemleri genel olarak sorgulamayı, değerlendirmelerini almayı ve bu çerçevede sonuçlar çıkarmayı kamu yararı bakımından uygun bulmuştur.

Yapılan usuli incelemede gündeme alınan dilekçelerin 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ve TBMM İçtüzüğü'nün 115 ila 120 nci maddelerinde belirtilen koşulları taşıdığı görülmüş, dilekçe konularının DKGK'da esastan incelenmesi uygun bulunmuştur.

Komisyonumuz vatandaşlardan gelen talep ve şikâyet üzerine niyabeten gerçekleştirdiği denetim ile TBMM'nin Anayasal görevi olan siyasi denetimin gereklerini yerine getirmektedir. Parlamento denetimin bir unsuru olarak faaliyet gösteren Komisyonumuzun en önemli işlev alanı, vatandaşlardan gelen talep ve şikâyetler üzerine ilgili yürütme makam ve görevlilerinin iş ve işlemlerini denetlemek, özellikle Anayasal hak ve hürriyetlerin ihlallerini önlemektir. Bu çerçevede başvuru konularının birincil muhatabı olan Çevre ve Orman Bakanlığı, Muğla Valiliği, Milli Savunma Bakanlığı (MSB) ve Aksaz Deniz Üs Komutanlığının iş ve işlemleri Komisyonumuzca öncelikle değerlendirilmiştir.

Komisyonumuzca elde edilen yazılı ve şifahi belge ve bilgiler, Sayıştay inceleme raporu ve Sayıştay inceleme raporuna ekli belgeler incelendiğinde;

Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin eskiden beri kullanılan tüzelkişiliğe haiz bir yerleşim yeri olduğu, burada mukim kişilerin eskiden beri bu mahallede oturdıkları, kullandıkları araziler üzerindeki kullanımların eskiye dayandığı,

Söz konusu köyde yaşı 70'in üzerinde olup da köyde doğup yaşamış kişilerin halen yaşamlarını sürdürdüğü, mahalle içerisinde bulunan mezarlık içerisinde Osmanlı döneminden kalma Türklere ait mezar taşlarının bulunduğu, nüfus, tapu ve kadastro kayıtları ile resmi yazışmaların, bahse konu yerleşim yerinin eskiden beri burada mukim kişilerce kullanıldığını gösterdiğini,

Burada yaşayan kişiler için okul yaptırılarak öğretmenler atandığı, ibadetleri için cami yaptırıldığı ve imam görevlendirildiği, evlerine elektrik ve telefon bağlandığı, toplu yaşamları için gereken altyapıların hazırlandığı, yaşamlarını burada sürdürdükleri, söz konusu yerleşim yerinin bir mahalli yerinden yönetim biriminin (köy tüzelkişiliğinin) temel unsurlarını taşıdığı,

Şikâyet konu mahallenin bulunduğu alanda 6831 sayılı Orman Kanununun 7 nci ve devamı maddeleri gereğince Orman Kadastro işlemlerinin yapılmadığı, kadastro işlemleri yapılmadan, özel mülkiyete konu yerler dikkate alınmadan, talep edilen koordinatlar ve bölmeler üzerinden kullanım izni tahsisinde bulunulduğu,

20/06/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişik 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi çerçevesinde orman rejimine tabi tutulmaması gereken sahipli yer olup olmadığına ilişkin bir tespitte bulunulmadığı,

Yine 05/06/1986 ve 3302 sayılı Kanunla öngörülen Orman Kanununun 2/B Maddesi çerçevesinde kişisel hakların tespitinin yapılmadığı,

Şikayete konu köyde bir kısım kişilerin tapulu gayrimenkulleri bulunmakla beraber (17 ayrı parsel) büyük bir çoğunluğu orman arazisi üzerinde bulunan (okul, cami, lojman, bina, dam vs.) yapılar ile tarım amaçlı kullanılan arazilerin bulunduğu ve kişilerin daha çok geçimlerini şikayete konu yerlerde zirai faaliyetleriyle sağladıkları,

Şikayete konu Büyükkaraağaç Mahallesinin ve burada oturan kişilerin kullanımındaki arazilerin 18.06.1979 tarihli ve 7/17851 sayılı ve 15/8/2003 tarih ve 6165 sayılı Bakanlar Kurulu kararlarıyla daha çok 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisine alındığı, 1 nci derece askeri yasak bölge içerisinde bulunan tapulu taşınmazlarının 2565 sayılı Kanunun hükümlerine dayanılarak daha önce kamulaştırıldığı, şikayete konu uyuşmazlığın 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde bulunan tapulu veya tapusuz köy halkının kullanımındaki taşınmazlardan kaynaklandığı,

2003 tarihli Bakanlar Kurulunun kararının içerik ve kapsam itibarıyla 1979 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile oluşan kara ve deniz askeri yasak bölgenin sınırlarını ve kapsamını daraltma ve genişletme yönünde yeni bir statü oluşturmadığı, kara ve deniz askeri bölge sınırları bakımından önceki Bakanlar Kurulu işleminin tekrarlanması ibaret olduğu,

2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 9 uncu maddesine göre Türk vatandaşlarının 2 nci derece askeri yasak bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin belli sınırlar içinde güvence altına alındığı,

Dolayısıyla, salt 2565 sayılı Kanununa ve askeri yasak bölge uygulamasına dayanarak 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde bulunan köyün boşaltılmasına ve kişilerin seyahat etmelerini, zirai faaliyetlerini engelleyen uygulamalara gidilemeyeceği bu şekildeki iş ve işlemlerin hukuka aykırı olacağı, yine salt 2565 sayılı Kanunun orman sahası üzerinde yapılaşmaya ilişkin bir hak vermediği, orman üzerinde yapılaşma vb. tasarruflar için Orman Kanunun 17/3 üncü ve 115 inci maddesi çerçevesinde tahsisle bulunulması gerektiği,

Büyükkaraağaç Mahallesinin ve burada mukim kişilerin hak iddia ettikleri tapulu ve tapusuz taşınmazlar üzerinde Çevre ve Orman Bakanlığının 25/01/1978 tarihli ve 478/6 sayılı olurlarıyla bedelsiz MSB lehine 99 yıllığına kullanım izni verildiği, sahanın 26/08/1982 tarihinde ilgili Bakanlığa teslim edildiği,

2000’li yılların başına kadar köylüler ile askeri makam ve görevliler arasında ciddi bir sorunun yaşanmadığı,

MSB’nin bu kullanım iznine dayanarak orman vasfına haiz taşınmazlar üzerinde zilyetlik hakkı iddia ettiği ve bu hakka dayanarak işgalci konumunda nitelenen Büyükkaraağaç Mahallesinin ve burada oturan halkın tahliye edilmesini istediği, MSB’ce Köyceğiz Kaymakamlığından 2009 yılı içerisinde birkaç kez bu yönde talepte bulunulduğu,

Ancak, Aksaz Özel Eğitim Merkezi yerleşkesinin ve burada bulunan yapıların 1 inci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde kalmakla birlikte, çoğunlukla Orman Bakanlığının kullanım izni olurlarında tahsis edilen orman bölümlerinin dışarısında kalan ormanlık saha üzerinde kurulduğu, dolayısıyla kullanım izninin kapsamını aşan bir kullanımın söz konusu olduğu,

2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde bulunan tapulu taşınmazların ise Deniz Kuvvetleri Komutanlığınca 2007 Yılında Kamulaştırma Planına alındığı, bu yerlerin kamulaştırılması için kamu yararı kararının alınmasının MSB İzmir İnşaat Emlak ve Nato Enfrastrüktür Başkanlığının 07/05/2008 tarih ve 1744 sayılı yazıları ile Muğla Valiliğinden talep edildiği, bu talebin, İl İdare

Kurulunca mevzuat doğrultusunda değerlendirilerek, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 5 inci maddesi gereğince kamu yararı kararı alındığı, 05/06/2008 tarih ve 787 sayılı bu karar, aynı Kanunun 6 ncı maddesine göre de Muğla Valiliğince 17/06/2008 tarihinde onaylandığı, bu doğrultuda MSB’ce söz konusu taşınmazlara ilişkin kamulaştırma işlemlerinin yapıldığı,

Yıllardır bir arada yaşayan ve tapulu gayrimenkulleri olmayan ve bu yerde oturan kişilere, tapusuz kullandıkları taşınmazların karşılığı kanunen herhangi bir kamulaştırma bedeli ödenmesinin imkânı olmadığı gibi İskân Kanunu hükümlerine göre de iskân edilmelerinin mümkün olmadığı, dolayısıyla bu kişilerin yeni bir yere yerleştirilmeden buradan çıkarılmalarının hayatiyetlerini devam etmelerindeki büyük sorun ve sıkıntıların yanında sosyolojik ve psikolojik bir takım sorunları beraberinde getireceği, bu şekilde bir uygulamanın kamu vicdanını ciddi ölçüde yaralayacağı,

Netice olarak, İdarenin yaptığı işlem ve eylemlerinde, personeli için ormanlık saha üzerinde sosyal amaçlı bir takım tesisler yapmakta yarar görürken, kişilerin hayatiyetlerini devam ettirmelerindeki ve özel mülkiyet hakkının korunmasındaki üstün kamu yararını dikkate almadığı, Anayasanın orman köylüsünün korunması ilkesi ile sosyal ve insan haklarına saygılı devlet ilkesiyle bağdaştırılamayacak uygulamaya gidildiği,

Tespit edilmiştir.

Komisyonumuz bu tespitlere dayalı olarak uyuşmazlığın kaynağı olarak gördüğü Büyükkaraağaç Mahallesi’nde ve burada bulunan halkın geçmişten gelme fiili kullanımında/zilyetliklerindeki orman statüsündeki alanlarda, 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 2 nci maddesi çerçevesinde kişilerin zilyetlik haklarının niye tanınmadığını ve Orman İdaresinin Milli Savunma Bakanlığı lehine kullanım izni tesisine dair işlemini, Bakanlar Kurulunun askeri yasak bölge ilanına ilişkin işlemlerini ve söz konusu bölgedeki taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin işlemleri hukukilik ve yerindelik bakımından incelemeyi ve değerlendirmeyi uygun bulmuştur.

6.2. Orman Bakanlığının 25/1/1978 Tarihli Kullanım İzni İşleminin Değerlendirilmesi

Bilindiği üzere, Anayasanın 170 inci maddesinde Anayasa Koyucu Orman Köylüsünün korunmasını ve orman vasfını kaybetmiş yerlerin orman dışına çıkartılmasını Yasama ve Yürütme organlarına bir görev olarak vermiştir.

Bu Anayasal gerek doğrultusunda kabul edilen 20/06/1973 tarihli 1744/1 maddesiyle değişik 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi, 15/10/1961 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlarının, Orman sınırları dışına çıkartılmasını İdareye bir görev olarak vermiştir.

Buna karşın, anılan maddede değişiklik yapan 05/06/1986 tarihli ve 3302 sayılı Kanunla değişik Orman Kanununun 2/B maddesi, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlarının, Orman sınırları dışına çıkartılmasını İdareye bir görev olarak vermiş, ancak izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlarda bu hükmün uygulanmayacağını belirtmiştir. Yine anılan Kanunun 7 nci maddesinde, kadastro komisyonlarınca ormanların kadastrounun ve Devlet ormanlarında yapılacak 2 nci maddenin (B) bendi uygulamalarının resen yapılacağı açıkça belirtilmiştir.

Hiç şüphesiz ki Kanun koyucu bu hükümlerle, Orman İdaresinin iş ve işlemlerinde, bir yerin orman vasfını taşıyıp taşımadığını ve kişilerin mülkiyet ve zilyetlik vb. haklarının olup olmadığını, kişilerce bu yerlerin sahiplenip sahiplenilmediğini ve bu çerçevede orman köylüsünün korunmasını, öncelikli dikkate almasını hedeflemiştir.

Orman idaresinin, 1744 sayılı Kanunla değişik Orman Kanununun 2 nci maddesine göre 3302 sayılı Kanunla yapılan değişikliğe kadar (05/06/1986), orman vasfını kaybettiğine ilişkin ciddi karinelerin bulunduğu şikayete konu Büyükkaraağaç Mahallesi, orman sınırlarının dışına çıkartılmasına ilişkin gerekli kadastro tespitlerini yapması ve kişilerin olası zilyetlik haklarını tespit etmesi görev ve sorumluluğunda olmasına karşın, yaklaşık 12 yıllık süreçte bu sorumluluk yerine getirilememiştir. Dolayısıyla İdare gerekli tespit işlemlerini yapmayarak, kişilere kanunen verilen (ve varlığı yönünde ciddi karinelerin bulunduğu) bir hakkın edinilmesini engellemiştir.

Her ne kadar Kanun Koyucu, 3302 sayılı Kanunla izin/irtifak hakkı tesis edilen yerlerin orman alanından çıkarılamayacağını öngörmüşse de, 2/B uygulamasının bir şartı olan izin ve irtifak hakkı tesisine dair işlemlerinin tekrar değerlendirilmesini, gerektiğinde değiştirilmesini yasaklamış değildir. 3302 sayılı Kanunla bir yandan kişiler lehine bir takım hakların oluşturulması sağlanırken, diğer yandan bu hakların tespiti için de idareye görev ve yetki verilmektedir. Kişiler lehine oluşan bu yeni statü çerçevesinde idarenin önceki işlemlerini değerlendirmesi, yeni oluşan durum çerçevesinde gerektiğinde değiştirmesi hizmet gerekleri bakımından yerinde uygulamalar olacaktır.

Bu çerçevede Orman sahaları üzerinde bir başka kişi/kurum lehine bir kullanım izni tesis edilebilmesi için, kullanım izni verilecek yerde mülkiyet ve zilyetliğe bağlı bir hakkın bulunup bulunmadığı, orman rejimine tabi tutulmasında bir fayda görülmeden sahipli yerlerin, yerleşim yerinin olup olmadığının öncelikle tespit edilip ve değerlendirilmesi, bu yönde bir tespit durumunda, izin/irtifak işleminin bu hakları halel getirmeyecek şekilde yapılması geçerli mevzuat ve idari hizmet gerekleri bakımından idarenin sorumluluğu altındadır.

Çevre ve Orman Bakanlığının konuya ilişkin 15/5/2006 tarihli yazısında; *“anılan Mahallenin içinde bulunduğu ormanlık alanda askeri amaçla 99 yıllığına Milli Savunma Bakanlığı lehine izin/irtifak hakkı tesis edildiği, talep edilen saha belirlenirken içinde bulunan Büyükkaraağaç Mahallesi ve Mahallede ikamet eden kişilerce kullanılan gerek tapulu gerekse tapusuz arazilerin dikkate alınmadığı, Milli Savunma Bakanlığınca talep edilen koordinatlar içinde kalan tüm alanın izin-irtifak hakkı raporuna dahil edildiği”* bildirilmiştir. Yine Sayıştay Başkanlığınca tarafımıza sunulan belgelerden, gerek tapulu gerekse tapusuz kişilerce sahiplenilmiş taşınmazların MSB lehine kullanım iznine konu edildiği açıkça görülmüştür.

İdare, Büyükkaraağaç Mahallesi ve Mahallede ikamet eden kişilerce kullanılan tapulu veya tapusuz taşınmazlarının varlığına ilişkin kanunen yükümlü olduğu tespitte bulunmadan, talep edilen koordinatlar üzerinden tahsiste bulunmuştur. İdare yaptığı kullanım izni işlemiyle, açıkça özel mülkiyete konu alanları da kullanım izni içerisine alarak ve kanunen verilen bir hakkın edinilmesine yönelik tespitleri yapmayarak mülkiyet hakkını açıkça ihlali anlamına gelecek uygulamaya gitmiştir.

Komisyonumuzun talebi üzerine hazırlanan Sayıştay’ın inceleme raporunda; *“söz konusu bölgedeki orman alanları üzerinde Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı tesisine dair işlemlerde 6831 sayılı Kanunun 115’inci maddesinde belirtilen Maliye Vekaletince izin alındığına dair herhangi bir belge ibraz edilemediği”* denilmek suretiyle, izin işleminin kurucu unsuru olan Maliye Bakanlığı izninin alınmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla yapılan işlem yetki ve usul yönünden de hukuka aykırılığı söz konusudur.

Diğer yandan, idare makamları iş ve işlemlerinde kamu vicdanının zedelenmemesini ve toplumsal tepkiye neden olacak sonuçlara sebep olunmamasını öncelikle dikkate almalıdır.

İdare eskiden beri kişilerin kullanımındaki yerler üzerinde kullanım izni tahsisinde bulunarak; önceden öngörülebilecek olan şikâyetle konu alanda mukim kişilerin devlete ve idareye karşı saygısının zedelenmesi, sosyal ve toplumsal tepkiye neden olunması, orman idaresiyle kişilerin arasının olumsuz işlemesine bağlı olarak orman varlığının risk edilmesi sonuçlarını dikkate almamış, yerinde olmayan ve konu yönünden ciddi sakıncalar taşıyan uygulamaya gitmiştir.

Bütün bu sebeplerle, Orman İdaresince MSB lehine yapılan izin/irtifak hakkı tesisine dair işlem de idari hizmet kötü işlemiş, yetki, usul ve konu yönünden hukuka aykırı ve yerinde olmayan işlem tesis edilmiştir.

5 Ocak 1978 tarihli MSB lehine kullanım izni verilmesine dair olurda ve eki taahhüt belgesinde, ormanlık sahanın askeri amaçlı Güney Batı Anadolu İlleri Deniz Üssü tesisi için tahsis edildiği, Orman Bakanlığının yeniden muvafakatı alınmadan bu sahada yukarıda yazılı tesislerden başkası yapılmayacağı, tesislerin ve sahaların normal kullanılmasını ve gayesini taşıyacak hiçbir eylem veya işleme teşebbüs edilmeyeceği, taahhüt ve kabul olunan şartlara uygun hareket edilmediği takdirde, iznin ilgili Bakanlıklarca ortadan kaldırılacağı belirtilmiştir.

Yine 17/6/2004 tarihli ve 5192 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişik Orman Kanununun 17 maddesinin üçüncü fıkrasında “verilen izinlerin amaç dışında kullanılamayacağı” amir hüküm olarak öngörülmüştür. Bu çerçevede amir hükmün içeriğinde, ilgili idarenin amaç dışı kullanımları tespit etme, bu yönde bir tespit varsa kullanım iznini gözden geçirme görev ve sorumluluğu bulunmaktadır.

Buna karşın Büyükkaraağaç Mahallesinin de bulunduğu Karaağaç Koyunda bulunan ve bir yazlık tatil kampı mahiyetinde işlevi olan Özel Eğitim Merkezi ve buradaki yapılaşmanın, askeri yasak bölge ilanını gerektiren yurt savunması bakımından gerekli askeri tesis niteliğinde bulunmadığı gibi, bu yapıların Aksaz Komutanlığının askeri tesislerinin, gayesiyle, normal kullanımıyla ilişkilendirilemeyecek dolayısıyla kullanım izninin kapsamı dışında sosyal tesis mahiyetinde yapılar olduğu anlaşılmıştır.

Dolayısıyla kanunen benimsenen ve kullanım izniyle belirtilen taahhütlere ve kabul olunan şartlara uygun hareket edilmediğinden, İlgili Bakanlığın kullanım izni işleminin ortadan kaldırılmasını ve kapsamını yeniden değerlendirme yükümlülüğü doğmuştur.

İdarenin öncelikli görevlerinden ve yetkilerinden biriside hukuka aykırı veya yerinde olmayan işlemleri tüm olumsuz sonuçlarıyla ortadan kaldırmaktır. Tabi buradaki sorumluluk bizatihi işlemi yapan idari makam nezdinde oluşmaktadır.

Şikayete konu uyuşmazlığın konusunu oluşturan kullanım izni işleminde, MSB talep eden kuruluş olmakla birlikte, işlemi tesis eden idare Orman Bakanlığıdır. Orman Bakanlığı tek taraflı işlemiyle MSB lehine kullanım izni vermiştir. Dolayısıyla bu işlemi düzeltme ve bu işlemlerden kaynaklı hukuka aykırılıkları, yerinde olmayan uygulamaları ortadan kaldırmakla yükümlü idare Çevre ve Orman Bakanlığıdır.

Komisyonumuz, Çevre ve Orman Bakanlığının ‘Orman Kanununun kullanım izni verilen ormanlık alanda 2/B uygulaması yapılamaz’ kuralını ileri sürerek, kullanım izni işlemini değerlendirmeme yönündeki yaklaşımını da kabul edilemez bulmaktadır.

Bununla birlikte Komisyonumuz, başta lehine irtifak hakkı / kullanım izni tesis edilen MSB ve Aksaz Deniz Üs Komutanlığı olmak üzere bütün idari makamların, Orman İdaresinin söz konusu yükümlülüğünü yerine getirmesini engelleyecek tutum ve davranışlardan kaçınıp, söz konusu tespit ve işlemlerin yerinde ve hukuka uygun şekillenmesi için yardımcı olması gerektiğini de düşünmektedir. Aksi tutum ve davranışlar kanun koyucunun idareye vermiş olduğu bir görevin ihmal edilmesi veya kanunen sorumlu olan bir kamu görevinin yapılmasının engellenmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu çerçevede Komisyonumuz, Çevre ve Orman Bakanlığının hukuka aykırılığı ve yerinde olmadığı anlaşılan 25/1/1978 tarihli ve 478/6 sayılı olurla MSB lehine tesis ettiği kullanım izni işleminin, Büyükkaraağaç Mahallesi ve bu Mahallede ikamet eden kişilerin tapulu ve tapusuz olmakla birlikte 2/B uygulamasına konu olabilecek taşınmazlarının kapsam dışı tutulması bakımından değiştirilmesinin, akabinde kadastro yapılmak suretiyle 2/B maddesi uygulamasına konu kişilerin zilyetlik haklarının tespit edilmesinin mer'i mevzuat ve hizmet gerekleri bakımından yerinde olacağını değerlendirmiştir.

6.3. 2 nci Derece Askeri Yasak Bölge İçerisinde Bulunan Tapulu Taşınmazların Kamu- laştırılmasına İlişkin Muğla Valiliğinin Kamu Yararı Kararı ile MSB'nin Kamulaştırma İşlemlerinin Değerlendirilmesi

Kanun Koyucu 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 7 nci ve 9 uncu maddelerine göre 1 inci derece askeri yasak bölge içerisinde seyahat ve mülkiyet haklarını tamamen sınırlayıp, idareye bu sınırlar içerisinde bulunan özel mülkiyet alanlarını kamulaştırma yetki ve görevlerini verirken; bölgede oturan Türk vatandaşlarının 2 nci derece askeri yasak bölgede oturmalarını, seyahat etmelerini, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerini belli sınırlar içerisinde güvence altına almış ve İdareye, 2 nci derece askeri yasak bölgede kamulaştırmaya ilişkin bir yetki ve görev vermemiştir. Kanun koyucu bu özel düzenlemesiyle, askeri yasak bölge sınırları içerisinde askeri hizmetlerin gerektirmesi nedeniyle kamulaştırma yetki ve görevi ile kamu yararı olgusunu idarenin takdirine bırakmaksızın doğrudan kendisi tayin etmiştir.

Dolayısıyla, kamu yararını gösteren başka bir neden olmadıkça salt askeri yasak bölge ilanına ve bu ilanın gerektirdiği nedenlere dayanarak kamulaştırma yoluyla kişilerin taşınmazlarına elkonulmasının özel Kanunla özel mülk sahiplerine verilen güvencenin aşılması anlamına gelecektir.

Komisyonumuzun talebi üzerine hazırlanan Sayıştay'ın raporunda; *"Muğla İl İdare Kurulunca Büyükkaraağaç Mahallesinde bulunan kişilere ait taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin kamu yararı kararı alındığı, ancak askeri yasak bölge içerisindeki bu taşınmazlara ilişkin Kamulaştırma Kanunu değil de özel Kanun niteliği olan 2565 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasının yerinde olacağı, vs."* tespiti paylaşılarak bu durum teyit edilmiştir.

Muğla Valiliği yukarıda belirtilen yazısında söz konusu kamulaştırmaya ilişkin kamu yararı işlemlerinin gerekçesini, 'MSB'nin talebi üzerine askeri hizmetlerde kullanılmak' şeklinde tarif etmiştir. Yine Sayıştay tarafından ekli belge olarak sunulan TSK 2008 Yılı Kamulaştırma Planında bahse konu yerlerin kamulaştırma gerekçesi *"söz konusu taşınmazların 2 nci derece güvenlik bölgesinde kalması ile İKK ve güvenlik nedeniyle ihtiyaç duyulması"* olarak belirtilmiştir. Yine MSB'nin yukarıda belirtilen 23/3/2007 tarihli yazısında *"Şahıslara ait parsellerin kamulaştırılmasını müteakip, halen ikinci derece kara askeri yasak bölge sınırları içinde kalan Büyükkaraağaç Mahallesinin birinci derece kara askeri yasak bölgeye dahil edileceği"* denilmek suretiyle,

kamulaştırılmaya ilişkin işlemlerin amacının ‘bölgeyi 1 inci derece askeri yasak bölge kapsamına almak’ olduğu belirtilmiştir.

Komisyonumuz;

Köy halkının Aksaz Komutanlığından önce bölgede ikamet ettiğini, mülklerinin kamulaştırılması yönünde herhangi bir taleplerinin olmadığını, askeri tesislerin kurulmasından itibaren 30 yıllık bir süre geçmesine karşın mahalle sakinlerinin askeri tesislerin güvenliğini tehlikeye düşürdüğünü gösteren bir olgunun yaşanmamasını, bilakis köy halkının askeri tesislerle uyum içerisinde yaşadığını gösteren pek çok olgunun olmasını,

Muğla Valiliğinin kamulaştırmaya ilişkin yetkisini, 2565 sayılı Kanunun “Güvenlik bölgelerinde uygulanacak esaslar” başlıklı 21 inci maddesinin (a) bendindeki, “Bölge içerisindeki gerçek ve tüzel kişilere ait mallar kamulaştırılabilir” hükmüne dayandırmasına karşın güvenlik bölgesi uygulamasının uyuşmazlık konusuyla ilgisinin olmaması ve askeri yasak bölgeler için bu madde kapsamında idareye kamulaştırmaya ilişkin bir yetki verilmemesinden hareketle, salt bu maddeye dayalı bir tasarrufun sakat bir işlemin sonuçlarını doğuracağını,

Muğla Valiliğince yapılan kamu yararının tespitine ilişkin işlemlerde, ciddi araştırma yapıldığını gösteren bilgilerin sunulmamasını, yapılan işlemlerin salt MSB’nin taleplerini yerine getirme gayretiyle yapıldığı intibainın edinilmesini,

Kamulaştırma işlemlerinin, 2 nci derecede askeri yasak bölgeyi 1 inci derece askeri yasak bölge kapsamına almanın bir amacı/hedefi olarak yapılmasının, Askeri Yasak Bölgeler Kanununun amir hükümlerini dolanma anlamına geleceğini, böyle bir amacın ve hedefin kamulaştırma işleminin sebebini oluşturmayacağını, tam tersine kamulaştırma işleminin 1 inci derece askeri yasak bölge ilanının bir sonucu olması gerektiğini,

Müştekilerce dile getirilen, Aksaz Deniz Üssünün, yerleşimleriyle arasının uzak olduğu (18 km), yerleşimlerine yakın yerlerde bir takım sosyal amaçlı tesislerin yapıldığı (3-4 km) ve sosyal tesisler yapmak için köylerinin tahliye edilmek istendiği iddiasına karşın, MSB’ce köye yakın tesislerin mahiyeti hakkında ve söz konusu iddiaların yanlışlığı hakkında yeterli açıklamada bulunulmamasını,

Komisyon Başkanlığının bu hususların incelenmesi taleplerine ilişkin MSB’ce hizmet gereklerine uygun bir araştırma yapmaksızın yeterli bilginin sunulmamasını,

Sayıştay’ca da özellikle köye yakın tesislerin askeri yasak bölge ilanını gerektiren yurt savunması bakımından gerekli tesis olduğuna ilişkin bir tespitle bulunulmamasını, bu yöndeki Sayıştay’ın inceleme talebine askeri makamlarca gerekli katkının sağlanmamasını,

Yukarıda belirtildiği üzere, Aksaz Koyundaki askeri tesisler ile Büyükkaraağaç Mahallesi arasındaki mesafeye eşit hatta bu mesafeden daha kısa mesafede başka yerleşimlerinde olmasına (Marmaris ve Adaağzı yerleşkesi) karşın bu yerler için her hangi bir güvenlik kaygısının iletilmemesini, dolayısıyla Büyükkaraağaç Mahallesi’nin kamulaştırılması için öne sürülen güvenlik gerekçesinin varlığında (halihazır idari uygulamanın) çelişki oluşturduğunu ve ciddi tereddüt doğurduğunu,

2 nci derece yasak bölge içerisindeki kamulaştırma talebinin, 1993 yılı itibariyle hizmete açıldığı anlaşılan Aksaz Koyundaki askeri tesislerin hizmet verdiği 15 yıllık süreçte ortaya konulmaması, bunun yanında 2000’li yılların başında yapılan Karaağaç Koyundaki tatil kampı mahiyetindeki sosyal

tesislerden sonra (2007 yılı itibariyle) söz konusu kamulaştırma ihtiyacının ortaya konulmasının kamulaştırma talebinin bu sosyal tesisler dolayısıyla ve sosyal tesis kurulması amacıyla yapılmak istendiği intibamı verdiğini, Büyükkaraağaç Mahallesi (3 km) mesafede bulunan sosyal tesislerin güvenliğini sağlamak için kamulaştırma yapmanın ise kamu yararıyla bağdaşmayacağını,

Yine Karaağaç Koyuna konuşlu sosyal tesislerin bulunduğu orman alanının, Orman Kanununa öngörülen kullanım izni kapsamında bulunmamasını, idarenin işlem ve eylemleriyle bizzat kendisinin işgalci durumuna düşmesini,

Orman İdaresince verilen inceleme raporlarında, bahse konu yörede başka yerleşim yeri bulunmadığından, ulaşım sorunu yaşandığından ve köylülerin yöreyi iyi tanımasından dolayı, yangın vb. tehlikelere karşı yöre halkının ilk müdahale yapma hususunda önemli katkı sağlayacağını belirtilmesini, dolayısıyla orman varlığının korunması bakımından köyün varlığının korunmasında kamu yararının bulunmasını,

Kamulaştırma ve buna dayalı tahliye işlemleriyle, köy halkının zilyetliğe dayalı haklarını yeterince almadan ve yeni bir yere yerleştirilmeden buradan çıkarılmasının, kişilerin hayatîyetlerini devam ettirmelerinde büyük sorun ve sıkıntıların oluşmasına zemin hazırlamasının yanında, sosyolojik ve psikolojik bir takım sorunları beraberinde getireceğini, Devletin kurumlarına karşı vatandaşın saygısını zedeleyeceğini,

Tespit ederek ve dikkate alarak,

Kamulaştırmaya ve köyün tahliyesine ilişkin işlemlerin kamu vicdanını ciddi zedeleyeceği sonucuna ulaşmış, söz konusu işlemlerin yapılmasında kamu yararını gösteren yeterli olguların ve gerekçelerin bulunmadığını tespit ederek, İdarece yapılmakta olan kamulaştırmaya ilişkin işlemlerin geri alınması gerektiğini değerlendirmiştir.

Komisyonumuz, İdarenin, orman üzerinde kullanım izni kapsamını aşan kendi eylemini görmezlikten gelip, haklılığı yönünde ciddi karinelerin olduğu ve korunmasında Anayasal görev olan orman köylüsünü işgalci olarak nitelemesini kamu vicdanıyla bağdaştıramamıştır.

Komisyonumuz, İdarenin yaptığı işlem ve eylemlerinde, personeli için geçerli bir kullanım iznine dayanmaksızın ormanlık saha üzerinde sosyal amaçlı bir takım tesisler yapmakta yarar görürken, kişilerin hayatîyetlerini devam ettirmelerindeki, orman köylüsünün, özel mülkiyet hakkının ve orman varlığının korunmasındaki üstün kamu yararını dikkate almadığını tespit etmiş ve kamulaştırma yoluyla köyün tahliye edilmesi sonucunu verecek eylem ve işlemlerde hukuka uyarlık ve yerindelik görmemiştir.

6.4. Büyükkaraağaç Mahallesi'nin Yasak Bölge Sınırları Dışına Çıkarılmasına İlişkin Talebin ve Bakanlar Kurulunun Yasak Bölge İlanına İlişkin İşlemlerinin Değerlendirilmesi

Dosya incelendiğinde;

15/8/2003 tarih ve 6165 sayılı Bakanlar Kurulu kararının içerik ve kapsam itibariyle 19/6/1979 tarihli ve 7/17851 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile oluşan kara askeri yasak bölgenin sınırlarını ve kapsamını daraltma ve genişletme yönünde yeni bir statü oluşturmadığı, kara askeri yasak bölge sınırları bakımından önceki Bakanlar Kurulu işleminin tekrarlanmasından ibaret olduğu,

2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 9 uncu maddesine göre Türk vatandaşlarının 2 nci derece askeri yasak bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin belli sınırlar içerisinde güvence altına alındığı,

Dolayısıyla, 2565 sayılı Kanununa ve askeri yasak bölge uygulamasına dayanarak 2 nci derece askeri bölge sınırları içerisinde bulunan köyün boşaltılmasına ve kişilerin seyahat etmelerini, zirai faaliyetlerini engelleyen uygulamalara gidilemeyeceği bu şekildeki iş ve işlemlerin hukuka aykırı olacağı,

Yine salt 2565 sayılı Kanunun orman sahası üzerinde yapılaşmaya, kullanım ve irtifak hakkına ilişkin bir hak vermediği, Orman üzerinde yapılaşma vb. tasarruflar için Orman Kanununun 17/3 üncü ve 115 inci maddesi çerçevesinde tahsiste bulunulması gerektiği,

Bakanlar Kurulunun 19/6/1979 tarihli ve 7/17851 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile kıyısı Aksaz ve Karaağaç koyuları olan ve içerisinde Büyükkaraağaç Mahallesi ve burada mukim kişilere ait tapulu ve tapusuz arsaların olduğu ormanlık sahada, Aksaz Deniz Üs Komutanlığı için 1 inci ve 2 nci derece askeri yasak bölge ilan edildiği, şu anki durum itibarıyla şikayete konu ihtilaflı alanın ise daha çok 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde bulunduğu,

Tespit edilmiştir.

2565 sayılı Kanuna göre İdareye, yurt savunması bakımından gerekli askeri tesislerin güvenliği için askeri yasak bölge oluşturmak ve bu kanunun verdiği sınırlandırmaları ve rejimi uygulama hak ve yetkisi verilmiştir.

Sayıştay inceleme raporunda da belirtildiği üzere, 2565 sayılı Yasa ve konuya ilişkin uygulama yönetmeliği birlikte değerlendirildiğinde; askeri tesislerden askeri personelin, askeri malzemelerin bulunduğu yerlerin, depoların, kışlaların ve binaların anlaşılması gerektiği; askeri bölgelerin ise nöbet yerleri, karakol, kışla, karargâhlar, askeri kurumlar, yerleşme ve konaklama gibi amaçlarla kullanılan binalar ve mahallerin olduğu, hayati önemi haiz yerlerin ise milli güvenliğin ve milli çıkarların sağlanmasına etkisi olabilecek topluluk, tesis veya yerler olduğu, askeri yasak bölgelerin yurt savunması bakımından hayati öneme haiz olan yerlerde kurulabileceği ve bu yerlerde yukarıda belirtilen birimler ve tesislerin bulunabileceği, anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere Karaağaç Koyu kıyısındaki ormanlık sahaya yapılan (Köyceğiz Orman İşletme Müdürlüğü Ekincik serisi 4 numaralı bölmede) ve daha çok yazın kullanılan motellerin bulunduğu Aksaz Özel Eğitim Merkezi Komutanlığı bünyesindeki yapıların, genel hayat deneyimleri ve hayatın olağan akışına göre yurt savunması bakımından stratejik önemi haiz askeri bir tesis olmadığı açıkça anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu alandaki eğitim merkezi bünyesindeki tesisler, askeri yasak bölge rejimi uygulamasını gerektirmemekte ve bu rejimin gerekleriyle bağdaşmamaktadır.

Komisyonumuzca talep edilmesine karşın Sayıştay inceleme raporunda, (askeri makamlarca gerekli katkı sağlanmadığından) özellikle Aksaz Koyunda bulunan askeri tesisler bakımından askeri yasak bölge ilanına ilişkin işlemin Büyükkaraağaç Mahallesi kapsaması bakımından hukukilik ve yerindeliğinin tespitine ilişkin bir değerlendirmede bulunulamamıştır.

MSB'nin de, Komisyon Başkanlığının konuya ilişkin bilgi talebine yeterli açıklıkta bilgi sunmadığı görülmüştür. Dolayısıyla Komisyonumuz teknik bir çalışma gerektirmesinden dolayı Aksaz Koyundaki askeri tesisler için söz konusu yasak bölgenin sınırlarının kapsamının hukukiliği ve yerindeliği bakımından konuyu sübuta erdirecek kanaate ve tespite ulaşamamıştır.

Ancak, Komisyonumuz; şikayete konu ihtilaflı alanın bulunduğu Karaağaç Koyu kıyısındaki ormanlık sahada (Ekincik serisi 4 numaralı bölmede) yasak bölge rejimini gerektirmeyen sosyal

tesislerin bulunmasını, bir hakka dayanmayan ve Orman rejimiyle bağdaşmayan yapılaşmaların olmasını, 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde Kanunun öngördüğü yetkilerin üzerinde sınırlamaların olduğu yönündeki iddiaların ciddiliğini ve Büyükkaraağaç Mahallesi köylülerinin hayatîyetlerini sürdürmelerindeki kamu yararını dikkate alarak, askeri yasak bölge uygulamasının Büyükkaraağaç Mahallesi kapsayacak şekilde geniş tutulmasının yerindeliği ve hukukiliği bakımından ciddi tereddüde düşmüş ve Büyükkaraağaç Mahallesi'nin de bulunduğu ihtilaflı sahanın 2 nci derece kara askeri yasak bölge sınırlarından çıkarılması hususunun Genel Kurmay Başkanlığı ve Bakanlar Kurulunca tekrar değerlendirilmesinde kamu yararının olduğu kanaatine ulaşmıştır.

Konuya bir de Kanun Koyucunun 20/10/2005 tarihli 5412 sayılı Kanunu düzenlemesiyle oluşturduğu yeni statü çerçevesinden de bakmak gerekir. 5412 sayılı Kanunla eklenen 2565 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin son fıkrasında *“Kara hudutları boyunca tesis edilen askeri yasak bölgelerin sınırları ise, kamu yararı bulunması kaydıyla milli eğitim, kültür, turizm ve spor amaçlı faaliyetler için Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca daraltılabilir veya bazı bölgelerde tamamen kaldırılabilir.”* denilmiştir. Bu düzenlemeyle Kanun Koyucu zımnen, eğitim, kültür, turizm ve spor amaçlı faaliyetlerin yasak bölge içerisinde olamayacağını öngördükten sonra İdareye de bu niteliği haiz tesisler için kamu yararı bulunması durumunda yurt savunması bakımından gerekli görüldüğü için ilan edilen askeri yasak bölgenin sınırlarını daraltabilme yetki ve görevini vermiştir.

Aksaz Özel Eğitim Merkezi her ne kadar Aksaz Deniz Üs Komutanlığına bağlı bir Komutanlık olarak faaliyet gösterse de, burada sunulan hizmetin Aksaz Deniz Üs Komutanlığının kuruluş ve konuşlanış gayesiyle doğrudan bir bağlantısının olmadığı açıktır.

Bu Kanun hükmü dikkate alındığında -her ne kadar Askeri makamlarca kullanılmakta olsa da- niteliği itibariyle eğitim, turizm ve spor amaçlı sosyal faaliyetlerin yapıldığı Aksaz Eğitim Merkezinin, yurt savunması bakımından gerekli yasak bölge sınırları dışına çıkarılması, ilgili idari makamlarca öncelikle değerlendirilmesi gereken bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yine madde kapsamında bahsedilmese bile, maddenin mantıksal yorumu ve amaçsal hedefi dikkate alındığında, daha öncelikli ve üstün hak olması hasebiyle, insanların yaşamlarını sürdürdükleri yerleşkelerin de askeri yasak bölge sınırları içerisinde bulunması durumunda, bu sınırlar dışına çıkarılması hususu bu madde kapsamında İdarenin öncelikle değerlendirilmesi gereken bir görev ve sorumluluktur.

Komisyonumuz, bu maddede verilen sorumluluk çerçevesinde, Büyükkaraağaç Mahallesi'nin ve Aksaz Eğitim Merkezinin yasak bölge sınırları dışına çıkarılması hususunun, Genel Kurmay Başkanlığı ve Bakanlar Kurulunca öncelikle değerlendirilmesinde üstün kamu yararı görmektedir.

6.5. 2 nci Derece Askeri Yasak Bölge İçerisinde Kanunda Öngörülme-yen Sınırlamalara Gidildiği İddiasına İlişkin Değerlendirme

Yukarıda belirtildiği üzere, 2565 sayılı Kanunun 2 nci derece askeri yasak bölgede uygulanacak esasların düzenlendiği 9 uncu maddesinde, kural olarak Türk vatandaşlarının bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin serbest olduğu ve güvence altında bulunduğu açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla bu maddenin özüyle çelişecek bir sınırlama Kanundan alınmış bir yetkiye dayanmayan Anayasal temel hakların kullanılmasına engelleyici ve niteliği itibariyle suç oluşturacak işlem ve eylemler olacaktır.

Söz konusu iddialara ilişkin; Sayıştay raporunda, konuya ilişkin mahallede oturan kişilerin ve köy muhtarının bilgisine başvurulduğu, bu kişilerce zirai faaliyetlerinin, mülkiyet hakkının kullanılmasına ilişkin faaliyetlerinin, seyahat özgürlüklerinin ve bölgeden tahliyelerinin istenerek bölgede oturmalarının engellendiğine ilişkin bir takım iddialar beyan edildiği ve bunun tutanakla kayıt altına alındığı,

Yine benzeri tespitlerin Muğla Milletvekili Abdurrahman Keser’ce de beyan edildiği, Görülmekle birlikte,

Gerek Sayıştay’ca gerekse müştekilerce, kişilerin 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde kanunî haklarının sınırlandığını gösteren yeterli bilgi ve belge sunulmaması, müştekilerce Kaymakamlık ve diğer kurum müdürlükleri tarafından hürriyeti kısıtlayıcı herhangi bir işlemin olmadığına beyan edilmesi ve MSB’ce de bu yöndeki iddiaların reddedilmesi dikkate alınarak konuya ilişkin iddiaların sübuta ermediği kanaatine ulaşılmıştır.

Buna karşın Komisyonumuz;

Konuya ilişkin yerinde gözlemleri bulunan Muğla Milletvekili Abdurrahman Keser tarafından Aksaz Komutanlığının 2 nci Derece Kara Askeri Yasak Bölgedeki yerlere 1 inci derece askeri bölge tabelalarının çakıldığı tespitinin paylaşılmasını,

Büyükaraağaç köylülerinin ihtiyaçları için talep ettikleri birinci derece askeri yasak bölge sınırı içerisindeki su kaynağının kullanımına Aksaz Deniz Üs Komutanlığınca yeterli gerekçe sunulmadan izin verilmemesini,

Sayıştay raporunda yerel halkın bu yönde ısrarlı iddialarının olduğunun tutanağa bağlanmış olmasını,

Bu yöndeki iddiaların ciddiliğini gösteren belirtiler olduğunu tespit ederek, bahse konu iddiaların Genel Kurmay Başkanlığı Teftiş birimince araştırılmasında kamu yararı olduğunu düşünmektedir.

6.6. Dosya Üzerinde Yapılan İnceleme Sırasında Tespit Edilen Bazı İdari Makam ve Görevlilerin Görev ve Sorumluluklarının Değerlendirilmesi

Sayıştay Kanununun Ek 12 nci maddesi Sayıştay’a TBMM Komisyonlarının kararına istinaden TBMM Başkanlığının talebi üzerine kamu malları da dahil olmak üzere idarenin hesap ve işlemlerini denetleme görev ve sorumluluğunu vermiştir. Sayıştay bu madde çerçevesinde talep edilen araştırma ve denetimleri yapmakla yükümlü olduğu gibi Sayıştay’ın bu madde gereğince üstleneceği inisiyatif kanuni bir görevin yerine getirilmesinden ibarettir. Dolayısıyla Sayıştay’ın bu madde gereğince üstlendiği görevini engelleyecek eylem ve işlemler kanunen yetkili ve görevli bir makamın görevini engellemek niteliğinde olacaktır.

Hiç şüphesiz Ek 12 nci madde gereğince Sayıştay görevini ifa ederken TBMM adına hareket etmekte, TBMM’nin anayasal görevi olan siyasi denetimin gereklerinin yerine getirilmesine katkı sağlamaktadır. Sayıştay’ın bu görevini yerine getirmesini engelleyen eylem ve işlemler dolaylı olarak TBMM’nin siyasi denetim görevinin yerine getirilmesinin de engellenmesi anlamına gelecektir.

Komisyonumuz, kendi yapacağı incelemeye ve alacağı karara esas olması için konunun yerinde incelenmesindeki gerekliliği dikkate olarak, Ek 12 nci madde çerçevesinde Sayıştay’ca konunun araştırılmasına ve incelenmesine ilişkin 11/3/2010 tarihli 16 numaralı Kararını almış, bu karar üzerine de TBMM Başkanlığınca yapılan inceleme üzerine talep uygun bulunularak, Başkanlığın 22/3/2010 tarihli yazısıyla Sayıştay’dan Komisyon Kararı doğrultusunda gerekli denetimin gerçekleştirilmesi talep edilmiştir.

TBMM Başkanlığının bu talebinden yaklaşık 2 ay sonra Komisyon Başkanlığımıza hitaplı MSB'nin 21/05/2010 tarih ve 678 sayılı yazısında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca Sayıştay Başkanlığından talep edilen konuların mevzuatın ilgili hükümleri kapsamında olmadığı sonucuna varıldığı bilgisi paylaşılmıştır. Söz konusu yazının ekinde gönderilen Sayıştay Başkanlığının 20/09/2010 tarihli 41777 sayılı yazısında Komisyonumuzun söz konusu kararı doğrultusunda yerinde incelemelerde bulunmak için Genel Kurmay Başkanlığı Kurmay Başkanlığından talepte bulunulduğu görülmüştür.

MSB bu yazısıyla, Sayıştay'ın Ek 12 nci madde gereğince yerinde inceleme talebinin olumsuz yanıtlandığını ve dolayısıyla Sayıştay'ın görevini yerine getirmesine uygun tavır alınmadığını, katkı sağlanmadığını bildirdiği gibi durum hakkında da Komisyonumuza bilgi vermiştir.

Sayıştay Başkanlığının Komisyonumuzun 16 numaralı Kararına ilişkin TBMM Başkanlığına sunduğu Temmuz 2010 tarihli raporunda, Aksaz Deniz Üs Komutanlığı nezdinde askeri yetkililerin işbirliğini gerektiren konularda araştırmada bulunulmadığı ve Komisyonun askeri makam ve görevlilerin işbirliğine konu, yasak bölge sınırları içerisinde yerinde inceleme gerektiren taleplerine ilişkin yeterli tespit ve değerlendirmede bulunulamadığı görülmüştür.

Komisyonumuz, MSB'nin “konuya ilişkin bilgi taleplerinin doğrudan kendilerine yapılabileceği” yönündeki yaklaşımına da çok anlam verememiştir. Çünkü Komisyonumuz Sayıştay'dan inceleme talebinde bulunulmasına ilişkin kararı almadan önce Komisyon Başkanlığının 30/1/2007 tarih ve 9285/19 sayılı yazısıyla, Sayıştay'a yönelttiği bilgi ve inceleme taleplerini bizatihi MSB'den talep etmesine karşın; konuya ilişkin MSB'ce verilen 23/3/2007 tarihli ve 349 sayılı bir sayfalık cevabi yazıda, bir kısım taleplere ilişkin yeterli araştırma ve bilgidен yoksun cevap verildiği gibi, “*Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge içerisinde bulunan tesislerin kullanım maksadının ve mahiyetinin konu ile ilgisinin bulunmadığı*” denilmek suretiyle bir kısım taleplere ilişkin de bilgi vermekten kaçınılmıştır.

Yine Komisyon Başkanlığının MSB'ye muhatap muhtelif tarihli konunun incelenmesine dair yazışmalarına hizmet gereklerine uygun inceleme yapıldığını gösteren ve konuyu açıklığa kavuşturacak yeterlilikte cevap verilememiştir.

Kaldı ki MSB ve temsil ettiği askeri idare şikâyet konusunun bir tarafıdır ve Komisyonumuzun bilirkişi mahiyetinde bağımsızlığından ve tarafsızlığından şüphe duyulmayacak bir denetim organı aracılığıyla bilgi edinmesi sağlıklı ve objektif karar verebilmesi bakımından vazgeçilmez önemdedir.

Komisyonumuz TBMM'nin asli organı olması itibarıyla, öncelikle TBMM'nin çıkardığı Kanunlara kendisinin saygı duyması gerektiğinin bilincinde olduğu gibi, yaptığı iş ve işlemlerinde denetlediği kişi ve kurumların denetimden kaçınma anlamına gelecek yaklaşımlarını algılayabilecek kadar Kanunun verdiği yetki ve sorumluluğunun da farkındadır.

Komisyonumuz 16 numaralı Kararında, kendisine Anayasanın 74 üncü maddesi çerçevesinde yapılan başvuru üzerine, Anayasal ve yasal görevi çerçevesinde, özü itibarıyla kamuya ait bir takım taşınmaz malların ve bu mallar üzerindeki işlemlerin incelenmesini istemiştir. Bu görev Sayıştay'ın 832 sayılı Kanununun Ek 12 nci maddesi gereğince ifa edeceği özel görevin dışında, başta Anayasanın 160 ıncı maddesine göre Sayıştay'a verilmiş olan ve re'sen yerine getirmesi gereken genel denetim görevinin de gereğidir. Kanunun Ek 12 nci maddesinin TSK'nın mallarının denetleneceğine ilişkin açık lafzı ve bu maddenin uygulanması çerçevesindeki gelişen TBMM teamülü bu konuda tereddüde yer vermeyecek kadar açıktır.

Netice itibariyle Komisyonumuz, 16 numaralı Kararının ve Meclis Başkanlığının konuya ilişkin talebinin gereklerinin yerine getirilmesinin engellenmesi sonucunu doğuran işlemleriyle, TBMM adına niyabeten gerçekleştirdiği siyasi denetim görevinin dolaylı olarak; Sayıştay'ın, 832 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi gereğince gerçekleştirdiği görevinin de doğrudan engellendiği sonuç ve kanaatine ulaşmıştır. Bu çerçevede Komisyonumuz, kamu görevinin yapılmasının engellenmesine eylem ve işlemleriyle sebep olan kamu görevlilerinin idari ve cezai sorumluluklarının tespitinin, Genel Kurmay Başkanlığı ve MSB'den istenmesi sonuç ve kanaatine ulaşmış; gerekirse konunun adli makamlara intikal ettirilmesi gerektiğini değerlendirmiştir.

Komisyonumuz konuya ilişkin Orman idaresi makam ve görevlilerinin sorumluluklarını da değerlendirmeyi uygun bulmuştur.

Orman İdaresi 20/06/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanun gereğince 1985 yılına kadar görev ve sorumluluğunda bulunan Orman Kanununun 2 ve 7 nci maddesi çerçevesindeki kadaströ işlemlerini yapmayarak yine şikayete konu alanda orman vasfını kaybetmiş orman dışına çıkarılması gereken taşınmazların olup olmadığına ilişkin tespitini, bu yönde ciddi karinelerin varlığına rağmen yapmayarak, görevini ihmal etmiş; orman varlığı üzerinde risk oluşturabilecek toplumsal tepkilerin oluşmasına zemin hazırlamıştır. İdare ihmaliyle, Anayasanın 170 inci maddesi ve Orman Kanununun ilgili maddeleri gereğince verilmesi söz konusu bir hakkın edinilmesini engellemek suretiyle kişilerin maddi ve manevi zararlarına neden olmuştur.

Yine Komisyon Başkanlığının, 2006 yılından itibaren başlayan, konunun incelenmesi ve bahse konu kullanım iznindeki yanlışlıkları işaret ederek iznin kapsamının değerlendirilmesine ilişkin müteaddit taleplerine bu güne kadar hizmet gerekleriyle orantılı yeterlilikte bir cevap alınamamıştır.

Diğer yandan Orman Bakanlığının 1978 tarih ve 478 sayılı olurlu konu kullanım izni kapsamında bulunmayan ormanlık sahalarında 26/8/1982 tarihli tutanakla teslim edilmek suretiyle, kanuni dayanaktan yoksun bir teslimde bulunulduğu görülmüştür.

Yine Ormanlık saha üzerinde her hangi bir kullanım iznine ve hakka dayanmaksızın yapılan (Ekincik serisi 4 nolu bölmede) tatil kampı mahiyetindeki sosyal tesislerin yapılmasına göz yumularak, başta Orman Kanununun 93 üncü maddesi ve Devlet Memurları Kanununun 10 uncu maddesi gereğince sorumluluğu altında olan Orman varlığını gözetme görevi ihmal edilmiştir.

Komisyonumuz yasak bölge sınırları içerisindeki yerler üzerinde kamu kurumlarının yasal sorumluluklarının gereklerini yerine getirmelerindeki çekingenliğini anlamakla birlikte, sorunların ancak görev gerekleriyle bağdaşmayan ve kanıksanmış bu ihmallerin üzerine gidilerek çözüleceğini düşünmektedir.

Komisyonumuz netice itibariyle ciddi görev ihmallerinin yaşandığı bu süreçte sorumluluğu bulunan Orman İdaresi görevlilerinin, Çevre ve Orman Bakanlığı Teftiş Kurulu marifetiyle idari ve cezai sorumluluklarının tespit edilmesi gerektiği kanaatine ulaşmıştır.

Gereği Düşünüldü

Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesi'nin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren dilekçelere ilişkin yukarıdaki tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde;

- Çevre ve Orman Bakanlığından, hukuka aykırılığı ve yerinde olmadığı tespit edilen, 25/1/1978 tarihli ve 478/6 sayılı kullanım izni işleminin, Büyükkaraağaç Mahallesi ve bu Mahallede ikamet eden kişilerin tapulu ve tapusuz olmakla birlikte 2/B uygulamasına konu olabilecek taşınmazlarının kapsam dışı tutulması bakımından düzeltilmesinin; akabinde kadastro yapılmak suretiyle 2/B maddesi uygulamasına konu kişilerin zilyetlik haklarının tespit edilmesinin istenilmesine,

- Muğla Valiliğinden, Büyükkaraağaç yerleşkesindeki 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde kalan özel mülkiyete konu taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin alınan kamu yararı kararının geri alınmasının istenilmesine,

- Milli Savunma Bakanlığından, Büyükkaraağaç yerleşkesindeki 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde kalan özel mülkiyete konu taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin işlemlerin geri alınmasının istenilmesine,

- Bakanlar Kurulu ve Genel Kurmay Başkanlığından, Büyükkaraağaç Mahallesi ve Aksaz Özel Eğitim Merkezi yerleşkelerinin askeri yasak bölge sınırları dışarısına çıkarılması hususunun yeniden değerlendirilmesinin istenilmesine,

- Genel Kurmay Başkanlığından, ciddiliği yönünde kanaate ulaşılan 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde Büyükkaraağaç Mahallesi'nde ikamet eden kişilerin bölgede oturmalarının, seyahat etmelerinin, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin kanuna aykırı olarak askeri görevlilerce sınırlandığı iddialarının Teftiş Birimlerinde araştırılmasının ve incelenmesinin istenilmesine,

- Çevre ve Orman Bakanlığından, şikâyet konu kullanım izninin verilmesinde, Orman Kanununun 2 nci maddesi çerçevesinde orman kadastrası işlemlerinin yapılmasında ve orman varlığının gözetilmesinde ciddi görev ihmallерinin yaşandığı gerekçesiyle, sorumluluğu bulunan Orman İdaresi görevlilerinin, idari ve cezai sorumluluklarının Teftiş Kurulu marifetiyle araştırılmasının istenilmesine,

- Genel Kurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığında, işlem ve eylemleriyle, 832 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi, DKGK'nın 16 numaralı Kararı ve Meclis Başkanlığının konuya ilişkin talebi gereğince Sayıştay'ın yapacağı incelemenin gereklerinin yerine getirilmesinin engellenmesi sonucunu doğuran askeri görevlilerin cezai ve idari sorumluluklarının araştırılmasının/incelenmesinin istenilmesine,

3071 sayılı Kanun ve TBMM İçtüzüğü'nün ilgili maddeleri gereğince, itiraz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Yahya Akman</i>	<i>Ali Kul</i>	<i>Mehmet Halit Demir</i>
Şanlıurfa	Bursa	Mardin
Üye	Üye	Üye
<i>Seracettin Karayağız</i>	<i>Ahmet Öksüzkaya</i>	<i>Fuat Çay</i>
Muş	Kayseri	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Muhammed Varlı</i>	<i>Rasim Çakır</i>	<i>Recep Taner</i>
Adana	Edirne	Aydın
	Üye	
	<i>Hayrettin Çakmak</i>	
	Bursa	